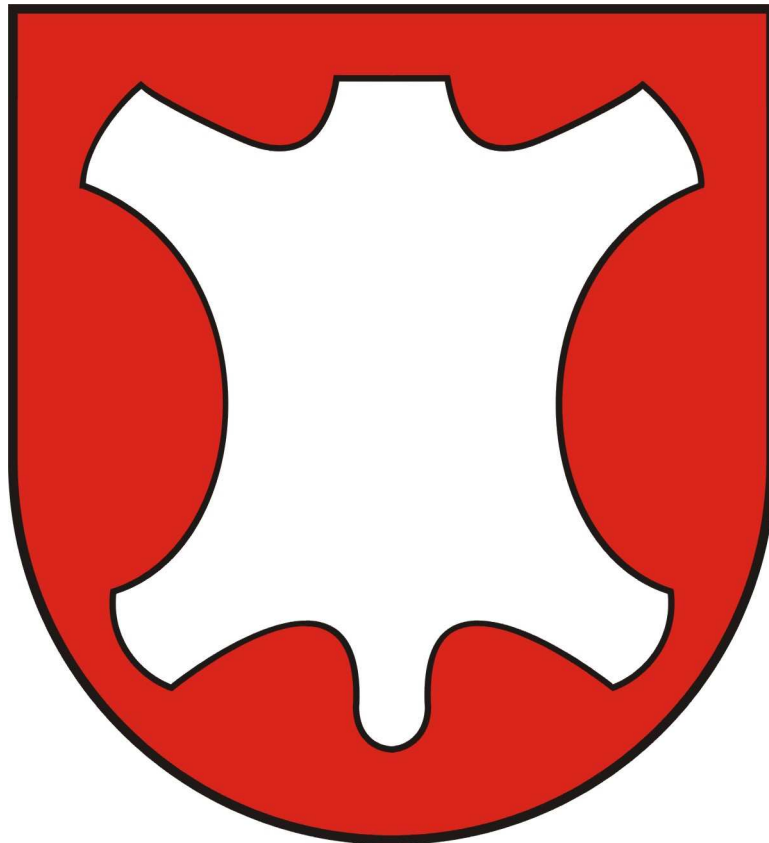

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA
NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ
DO ROKU 2021**

Łabowa, ... 2015

60-401 POZNAŃ, ul. Wiślana 46
tel. 0-61 8433485, tel./fax. 8430630

**BIURO
PROJEKTOWE**

e-mail: projekty@abrys-technika.pl
www.abrys-technika.pl

TYTUŁ OPRACOWANIA:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021

ZLECENIODAWCA:

GMINA ŁABOWA
33-336 Łabowa 38

WYKONAWCA:

ABRYŚ Technika Sp. z o.o.
ul. Wiślana 46
60-401 Poznań

mgr Alicja Bunikowska

Prezes Zarządu

AUTORZY OPRACOWANIA:

Autor i koordynator projektu:

mgr inż. Małgorzata Jędrusik
Specjalista ds. ochrony środowiska

Łabowa, ... 2015

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	5
1.1. Podstawa prawna opracowania	5
1.2. Potrzeba opracowania prognozy.....	6
1.3. Metodyka opracowania prognozy oddziaływania na środowisko	6
II. CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH CELÓW PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁABOWA	8
2.1. Główne cele aktualizacji programu ochrony środowiska.....	8
III. OCENA ZGODNOŚCI PRIORYTETÓW, CELÓW ORAZ DZIAŁAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z INNYMI DOKUMENTAMI	12
3.1. Dokumenty na szczeblu krajowym i wojewódzkim.....	14
3.2. Dokumenty na szczeblu powiatowym.....	31
IV. ANALIZA STANU ŚRODOWISKA GMINY ŁABOWA.....	33
4.1. Ogólna charakterystyka.....	33
4.1.1. Położenie geograficzne.....	33
4.1.2. Gleby i geologia	33
4.1.3. Hydrogeologia i zasoby wodne	33
4.1.4. Przyroda ożywiona i nieożywiona	33
4.2. Aktualny stan i zagrożenia środowiska na terenie gminy	36
4.2.1. Stan powierzchni ziemi oraz gleb	36
4.2.2. Stan wód podziemnych i powierzchniowych	37
4.2.2.1. Stan wód podziemnych	37
4.2.2.2. Stan wód powierzchniowych.....	37
4.2.3. Stan powietrza atmosferycznego.....	38
4.2.4. Stan przyrody i różnorodności biologicznej	40
4.2.5. Stan klimatu akustycznego.....	40
4.2.6. Stan środowiska pod względem poziomu pól elektromagnetycznych	42
4.3. Potencjalny wpływ na środowisko w przypadku braku opracowanego dokumentu	43
4.4. Potencjalny wpływ na środowisko w wyniku realizacji ustaleń zawartych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska	44
V. OCENA I ANALIZA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	45
5.1. Potencjalne znaczące oddziaływania realizowanego dokumentu	45
5.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	75
5.3. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisem metod dokonania oceny prowadzącej do takiego wyboru	75
5.4. Metody i działania minimalizujące negatywne skutki realizacji ustaleń w opracowanym dokumencie	75

5.5. Analiza skutków realizacji celów i działań zawartych w projekcie aktualizacji oraz częstotliwość przeprowadzania analizy	76
VI. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.....	80
VII. STRESZCZNIEM W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	81
VIII. SPIS TABEL.....	82
IX. SPIS RYSUNKÓW	83

I. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna opracowania

Prognozę oddziaływania na środowisko aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa przeprowadza się w celu określenia wpływu na środowisko założonych w nim celów i zadań zarówno krótko i długoterminowych.

Podstawę prawną opracowania prognozy stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2013 poz. 1235).

Zgodnie z rozdz. 2, art. 51, ust.2 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko:

Zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji, postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne,

- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.2. Potrzeba opracowania prognozy

Opracowana aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa jest realizacją zapisów ustawy Prawo Ochrony Środowiska dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. 2013 poz. 1232).

Aktualizacja programu prezentuje aktualne problemy związane ochroną środowiska oraz kształtowaniem środowiska przyrodniczego na terenie gminy. Zagadnienia z zakresu ochrony środowiska obejmują przede wszystkim ochronę powietrza, wód, powierzchni ziemi, zasobów przyrodniczych, środowiska akustycznego oraz ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym. Celem merytorycznym opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest ocena wpływu na środowisko celów i działań zaproponowanych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021.

1.3. Metodyka opracowania prognozy oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko dla aktualizacji Programu Ochrony Środowiska została opracowana na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2013 poz. 1235).

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. W prognozie uwzględniono także informacje pozyskane z Urzędu Gminy Łabowa, Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie, Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej oraz dane zgromadzone przez Główny Urząd Statystyczny.

Podczas opracowywania niniejszego dokumentu wykorzystano także następujące dokumenty:

- Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości - aktualizacja 2003 r.,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2010,
- Narodowy Program Edukacji Ekologicznej, Program wykonawczy Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej oraz warunki jego wdrożenia, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, luty 2001 r.

- Program Strategiczny Ochrona Środowiska, Kraków 2014,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego, Kraków 2012,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, Kraków 2003,
- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 – 2020, Kraków 2011,
- Ocena jakości powietrza w Województwie Małopolskim w 2013 roku,
- Raport o stanie środowiska w Województwie Małopolskim w roku 2013,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowosądeckiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019,
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Łabowa,
- Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Łabowa, 2004 r.,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa na lata 2006-2014,
- Plan odnowy miejscowości Łabowa na lata 2010-2018,
- Strategia Rozwoju Gminy Łabowa 2013-2020.

Podczas realizacji przedmiotowego dokumentu dokonano oceny aktualnego stanu środowiska przyrodniczego Gminy Łabowa. Ponadto przedstawiono wpływ realizacji ustaleń projektu aktualizacji programu na poszczególne elementy środowiska, tj.: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne, przy jednoczesnym uwzględnieniu zależności między tymi elementami oraz oddziaływaniami na te elementy.

Dodatkowo zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustalono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości przedmiotowej prognozy został ustalony z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Krakowie w piśmie z dnia 10 kwietnia 2015 roku (znak pisma: ST-II.411.6.2015.GK) oraz z Małopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Krakowie w piśmie z dnia 22 kwietnia 2015 roku (znak pisma: NS.9022.10.58.2015).

II. CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH CELÓW PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁABOWA

2.1. Główne cele aktualizacji programu ochrony środowiska

Ochrona środowiska przyrodniczego jest jedną z głównych dróg do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, czyli osiągnięcia ładu ekologicznego, społecznego, ekonomicznego (gospodarczego) oraz przestrzennego. Wszystkie wymienione zasady zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska zostały uwzględnione w opracowaniu pn. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021. Zasady te są zależne od specyfiki oraz od rzeczywistych potrzeb powiatu oraz gmin, na nich bowiem spoczywa większość obowiązków związanych z wdrażaniem zadań zmierzających do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju.

Zadaniami przewidzianymi do realizacji obowiązującym programem ochrony środowiska, które nie zostały zrealizowane są:

1. Przeciwdziałanie procesom degradacji gleb – brak zdegradowanych gleb w okresie obowiązywania programu,
2. Wprowadzenie zieleni na tereny użytkowane rolniczo – nie wprowadzono z powodu braku konieczności w okresie obowiązywania programu ,
3. Budowa przejść dla zwierząt drobnych pod modernizowanymi drogami – zadanie realizowane będzie przy modernizacji drogi krajowej w miejscowości Nowa Wieś.

Bardzo ważne jest ciągłe podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Droga do racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami naturalnymi prowadzi przede wszystkim przez świadomość ekologiczną mieszkańców gminy. Dlatego należy kontynuować i podejmować nowe działania mające na celu kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Do najistotniejszych celów i kierunków działań w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego i ochrony środowiska wytyczonych dla Gminy Łabowa należą:

- ❖ racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych (zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalin),
- ❖ ochrona powietrza, ochrona przed hałasem (zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie uciążliwego hałasu) ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- ❖ ochrona wód (zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, ochrona przed powodzią, właściwa gospodarka wodno-ściekowa),
- ❖ ochrona gleb,
- ❖ ochrona zasobów przyrodniczych (zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych, racjonalna eksploatacja lasów),
- ❖ prowadzenie skutecznej akcji edukacyjno-informacyjnej gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

Priorytety, cele operacyjne i działania dla Gminy Łabowa zostały wyznaczone w okresie od 2014 do 2017 – jako działania krótkookresowe oraz w okresie od 2018 – 2021 – jako działania długookresowe. Szczegółowa charakterystyka przyjętych priorytetów, celów operacyjnych i działań w dokumencie pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021” przedstawia się następująco:

PRIORYTET I: OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Cel operacyjny: Ochrona gleb i uporządkowanie gospodarki odpadami

Zadania:

1. Ograniczenie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów o najlepszej przydatności rolniczej,
2. Przeciwdziałanie procesom degradacji gleb,
3. Utrzymanie, odbudowa i modernizacja systemów melioracyjnych,
4. Racjonalne nawożenie gleby i stosowanie środków ochrony roślin,
5. Wprowadzanie zieleni na tereny użytkowane rolniczo,
6. Wdrażanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej,
7. Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem,
8. Rozwój rolnictwa ekologicznego,
9. Doskonalenie gospodarki odpadami (selektywna zbiórka odpadów, gminny punkt odbioru odpadów niebezpiecznych).

PRIORYTET II: OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Cel operacyjny: Podniesienie walorów przyrodniczych i estetycznych gminy

Zadania:

1. Poprawa różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarze gminy,
2. Budowa przejść dla zwierząt drobnych pod modernizowanymi drogami,
3. Ochrona walorów obszarów chronionego krajobrazu,
4. Przeciwdziałanie wypalaniu traw,
5. Zakup sadzonek celem nasadzeń zadrzewień śródpolnych.

PRIORYTET III: OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Cel operacyjny: Poprawa jakości powietrza

Zadania:

1. Modernizacja systemów grzewczych z tradycyjnych na przyjazne środowisku,
2. Modernizacja zaplecza socjalnego oraz wykonanie instalacji CO, montaż pieca gazowego dwufunkcyjnego w remizie OSP w Łabowej,
3. Inwentaryzacja zakładów wprowadzających emisję złowonną,
4. Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej,
5. Rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej,
6. Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii (m.in. małe elektrownie, kolektory solarne, biomasa).
7. Poprawa efektywności energetycznej budynków instytucji publicznych,
8. Zakup lamp solarnych.

Cel operacyjny: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych

Zadania:

1. Modernizacja i rozbudowa gminnego układu dróg – zgodnie z opracowanym programem inwestycyjnym dla dróg gminnych,
2. Rozbudowa ciągów komunikacyjnych, przeznaczonych dla pieszych i rowerzystów,

PRIORYTET IV: OCHRONA WÓD

Cel operacyjny: Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód oraz zapobieganie deficytom wody

Zadania:

1. Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej,

- 1a. Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Składziste, Maciejowa, Krzyżówka, Nowa Wieś,
- 1b. Przebudowa rury kanalizacyjnej w miejscowości Maciejowa,
- 1c. Zmniejszenie zanieczyszczenia rzeki Dunajec i jej dopływów poprzez budowę kanalizacji sanitarnej we wsiach Łabowa i Jarabina,
- 1d. Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Feleczyn,
- 1e. Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Łabowiec,
- 1f. Wykonanie projektu oraz budowa sieci kanalizacyjnej w pozostałych miejscowościach na terenie Gminy Łabowa z wyłączeniem miejscowości Uhryń,
2. Remonty i modernizacja sieci kanalizacyjnej,
3. Usuwanie awarii na sieci kanalizacyjnej,
4. Budowa płyt obornikowych i zbiorników na gnojowicę,
5. Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy w zakresie komunalnego oczyszczania ścieków,
6. Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie,
7. Zapewnienie zrzutu ścieków w sposób zgodny z pozwoleniem wodno-prawnym.
8. Wykonanie inwestycji awaryjnego ujęcia wody pitnej w miejscowości Nowa Wieś,
9. Remonty i modernizacja sieci wodociągowych w Gminie Łabowa,
10. Usuwanie awarii na sieci wodociągowej,
11. Zapewnienie należytej jakości wody.

PRIORYTET V: OCHRONA PRZED DZIAŁANIEM POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO

Cel operacyjny: Ograniczenie emisji promieniowania elektromagnetycznego do środowiska

Zadania:

1. Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym wniosków z raportów o oddziaływaniu stacji elektroenergetycznych i linii wysokiego napięcia,
2. Wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania wokół urządzeń elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych emitujących szkodliwe promieniowanie elektromagnetyczne,
3. Uwzględnianie ochrony zdrowia ludzi i ochrony krajobrazu przy ustalaniu przebiegu linii wysokiego napięcia.

PRIORYTET VI: OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI

Cel operacyjny: Zapobieganie poważnym awariom i ich skutkom

Zadania:

1. Bezpieczne dla ludzi i środowiska lokalizowanie inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
2. Współdziałanie z władzami powiatu w celu przygotowania tymczasowego miejsca składowania substancji niebezpiecznych pochodzących ze zdarzeń awaryjnych w ruchu komunikacyjnym,
3. Współdziałanie w zakresie kontroli przewozu substancji niebezpiecznych,
4. Doskonalenie systemu wczesnego ostrzegania przed gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, planów ewakuacyjnych i ratowniczych,
5. Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z powodzią i osuwiskami, w tym regulacja rzek i potoków oraz współpraca z administracją i innymi jednostkami w zakresie budowy kompleksowego systemu ochrony przed powodzią,
6. Współpraca na rzecz dokonywania przeglądów i remontów infrastruktury przeciwpowodziowej i wodnej we współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi,
7. Rozbudowa i odpowiednie wyposażenie magazynów sprzętu przeciwpowodziowego,

8. Doposażenie jednostek OSP w nowe środki transportu oraz sprzęt specjalistyczny,
9. Oświetlenie uliczne – Zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom dróg gminnych.

PRIORYTET VII: EDUKACJA EKOLOGICZNA

Cel operacyjny: Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Zadania:

1. Podejmowanie działań celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, w tym m.in. promocja racjonalnego zużycia wody, odpowiedniej gospodarki odpadami, gospodarki ściekowej,
2. Inicjowanie, wspieranie i współpraca z organizacjami ekologicznymi.
3. Prowadzenie działań promocyjnych na rzecz wdrażania technologii opartej na odnawialnych źródłach energii (OZE),
4. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych,
5. Inicjowanie działań w zakresie rozwoju agroturystyki.

PRIORYTET VIII: OCHRONA LASÓW

Cel operacyjny: Zwiększenie powierzchni leśnych oraz wzrost ich różnorodności biologicznej

Zadania:

1. Ochrona lasów i zadrzewień na terenach dolin rzek,
2. Ochrona tras migracyjnych zwierząt,
3. Wprowadzenie zalesień i zadrzewień na tereny zagrożone erozją.

III. OCENA ZGODNOŚCI PRIORYTETÓW, CELÓW ORAZ DZIAŁAŃ ZAPROPONOWANYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Prognoza oddziaływania na środowisko dla aktualizacji Programu Ochrony Środowiska uwzględnia art. 51 ust. 2 pkt. 2, z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2013 poz. 1235). Aktualizacja uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Po przeanalizowaniu wszystkich celów ustanowionych na ww. szczeblach, należy stwierdzić, że najistotniejsze cele z punktu widzenia projektowanego dokumentu zostały ujęte w Polityce ekologicznej państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016. Do celów realizacyjnych Polityki ekologicznej należą

1. Kierunki działań systemowych:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzanie środowiskowe,
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwój badań i postęp techniczny,
- odpowiedzialność za szkody w środowisku,
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,

2. Ochrona zasobów naturalnych:

- ochrona przyrody,
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi,
- ochrona powierzchni ziemi,
- gospodarowanie zasobami geologicznymi,

3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- środowisko a zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne w środowisku.

Cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa realizowane będą poprzez wyznaczone kierunki działań krótko i długoterminowych. W projekcie programu sformułowano listę kierunków działań, których realizacja pozwoli na stopniowe osiągnięcie wyznaczonych priorytetów ekologicznych. Wybór priorytetów ekologicznych, celów operacyjnych oraz poszczególnych działań wynika z priorytetów i zadań z zakresu ochrony środowiska, które są wyszczególnione w aktualnie obowiązujących dokumentach wyższego szczebla. Podczas definiowania celów operacyjnych oraz wyznaczonych dla nich działań, kierowano się także uwarunkowaniami, które określają charakter oraz specyfikę gminy:

- przemysłowo-rolniczy charakter gospodarki,
- perspektywy rozwoju rekreacyjno - turystycznego gminy,
- aktualny stan środowiska przyrodniczego oraz komfort życia mieszkańców gminy.

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska na terenie Gminy Łabowa będzie następowało poprzez realizację celów operacyjnych i zadań prowadzących do osiągnięcia poprawy stanu obecnego dla poszczególnych elementów środowiska:

- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ochrona obszarów i obiektów przyrodniczych,
- zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców oraz środowiska,
- prawidłowa gospodarka odpadami,
- zrównoważony rozwój turystyki i rekreacji,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Poprawa stanu środowiska zależy od poprawy stanu jego pojedynczych elementów: powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych oraz podziemnych, a także zasobów przyrodniczych.

W celu poprawy komfortu życia mieszkańców, należy zwrócić szczególną uwagę na poprawę warunków bytowych, poprawę stanu infrastruktury społecznej, wzrost atrakcyjności środowiska przyrodniczego oraz krajobrazowego.

Realizacja wyznaczonych priorytetów, celów operacyjnych oraz działań ekologicznych, względem poszczególnych komponentów środowiska, będzie stanowić element wypełniania zadań, które są określone w polityce ekologicznej państwa i w perspektywie długoterminowej powinna prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy.

Podczas opracowywania aktualizacji Programu uwzględniono aktualne akty Unii Europejskiej, tj.:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola),
2. Dyrektywa 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania,
3. Dyrektywa Rady z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystania osadów ściekowych w rolnictwie,
4. Dyrektywa 2006/11/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego Wspólnoty (wersja ujednolicona),
5. Dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu,
6. Dyrektywa rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych,
7. Dyrektywa Rady z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego,
8. Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i rady z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń,
9. Dyrektywa 2002/49/WE parlamentu Europejskiego i rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku,
10. Dyrektywa Rady z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu,
11. Dyrektywa 2006/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów oraz uchylająca dyrektywę (91/157/EWG),
12. Dyrektywa Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi,

13. Dyrektywa 2004/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu,
14. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy.

3.1. Dokumenty na szczeblu krajowym i wojewódzkim

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Podczas opracowywania niniejszego dokumentu wykorzystano także następujące dokumenty:

- Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości- aktualizacja 2003 r.,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2010,
- Narodowy Program Edukacji Ekologicznej, Program wykonawczy Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej oraz warunki jego wdrożenia, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, luty 2001 r.
- Program Strategiczny Ochrona Środowiska, Kraków 2014,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego, Kraków 2012,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, Kraków 2003,
- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 – 2020, Kraków 2011,
- Ocena jakości powietrza w Województwie Małopolskim w 2013 roku,
- Raport o stanie środowiska w Województwie Małopolskim w roku 2013.

Wraz z rozwojem gospodarczym kraju i rosnącą konsumpcją rośnie zapotrzebowanie na dobra i surowce naturalne. Oznacza to, że we współczesnym świecie konieczne jest zachowanie równowagi pomiędzy gospodarczym i społecznym rozwojem kraju, a realizacją celów ochrony środowiska przyrodniczego. Łączenie aspektów ekologicznych i polityk poszczególnych sektorów gospodarki określone jest w celach i zadaniach Polityki ekologicznej Państwa. Dotyczy to energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki komunalnej i budownictwa, rolnictwa, leśnictwa, turystyki i innych dziedzin działalności, które wywierają wpływ na środowisko w formie bezpośredniego i pośredniego korzystania z jego zasobów. Realizacja Polityki ekologicznej Państwa zmierza do zmiany modelu produkcji, zmniejszenia materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki oraz stosowania najlepszych dostępnych technik. Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 to dokument strategiczny, który przez określenie celów i priorytetów ekologicznych wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowiska.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Nakreślone główne kierunki działań w dokumencie pn. „Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” są niezbędne w celu realizacji podstawowych założeń dot. ochrony środowiska. W Polityce ekologicznej Państwa sformułowano cele średniookresowe do roku 2016 oraz określono kierunki działań w latach 2009-2012. Charakterystykę celów średniookresowych do 2016 roku ww. dokumentu związanych z ochroną środowiska przedstawiono poniżej.

Cel: Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Głównym celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, prowadzącą do:

- proekologicznych zachowań konsumenckich,
- prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska,
- organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska,
- uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska.

Cel: Ochrona przyrody

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Podstawowym celem jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.

Cel: Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Cele średniookresowe do 2016 r.:

W perspektywie średniookresowej zakłada się dalsze prace w kierunku racjonalnego użytkowania zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego. Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Głównym celem średniookresowym jest racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.

Cel: Ochrona powierzchni ziemi

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Głównymi celami średniookresowymi dla ochrony powierzchni ziemi, a w szczególności dla ochrony gruntów użytkowanych rolniczo jest:

- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenezy,
- zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.

Cel: Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Podstawowym celem jest racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją. W terminie do 2016 r. jest konieczne:

- doskonalenie prawodawstwa dotyczącego ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych,
- ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin,
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin,
- wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego,
- wykonanie bilansu pojemności struktur geologicznych, w których możliwa jest sekwestracja dwutlenku węgla na terenie Polski,
- rozpoznanie geologiczne złóż soli kamiennej, wyczerpanych złóż ropy i innych struktur geologicznych pod kątem magazynowania ropy naftowej i gazu ziemnego oraz składowania odpadów, w tym promieniotwórczych,
- dokończenie dokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód leczniczych i termalnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych.

Cel: Jakość powietrza

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Najważniejszym zadaniem będzie dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych. Do roku 2016 zakłada się także całkowitą likwidację emisji substancji niszczących warstwę ozonową przez wycofanie ich z obrotu i stosowania na terytorium Polski.

Cel: Ochrona wód

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Naczelnym celem Polityki ekologicznej Państwa w zakresie ochrony zasobów wodnych jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków. Ten długofalowy cel powinien być zrealizowany do 2015 r. tak, jak to przewiduje dla wszystkich krajów Unii Europejskiej Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE, natomiast w polskim prawodawstwie ustawa – Prawo wodne.

Cel: Gospodarka odpadami

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Celami średniookresowymi w zakresie gospodarki odpadami są:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów art.),
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko (obowiązek wynikający z dyrektywy 2006/21/WE oraz ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. Nr 138, poz. 865),
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów, pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Cel: Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Celem średniookresowym w zakresie ochrony przed hałasem jest dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego

zagrożenia tam, gdzie jest ono największe. Podobny jest też cel działań związanych z zabezpieczeniem społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Cel: Substancje chemiczne w środowisku

Cele średniookresowe do 2016 r.:

Średniookresowym celem polityki ekologicznej w odniesieniu do chemikaliów jest stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

Program Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego

Równoległe z realizacją polityki ekologicznej Państwa tworzone i realizowane są Wojewódzkie Programy Ochrony Środowiska, określające priorytety, cele operacyjne i działania w zakresie ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim. Priorytety oraz cele operacyjne zapisane w dokumencie „Program Strategiczny Ochrona Środowiska” będą także realizowane na terenie Gminy Łabowa.

Naczelną zasadą przyjętą w dokumencie pn. „Program Strategiczny Ochrona Środowiska” jest zasada podkreślająca pierwszorzędą potrzebę zachowania dobrego stanu środowiska, jako podstawowego warunku zrównoważonego i harmonijnego rozwoju.

W związku z tym, ustanawia się 8 priorytetów, które z kolei wyznaczają konkretne działania i przedsięwzięcia.

Priorytet 1. Poprawa jakości powietrza, ochrona przed hałasem oraz zapewnienie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych

Działanie 1.1 Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań

⇒ Redukcja emisji zanieczyszczeń z ogrzewania mieszkań:

- Wprowadzenie ograniczeń w zakresie stosowania paliw stałych na obszarze miasta Krakowa,
- Wymiana ogrzewania z nisko sprawnymi piecami i kotłami na paliwa stałe na podłączenia do sieci ciepłowniczych, ogrzewanie gazowe, olejowe, nowoczesnymi niskoemisyjnymi kotłami na paliwa stałe lub odnawialnymi źródłami energii,
- Rozwój i modernizacja sieci ciepłowniczych oraz podłączanie nowych użytkowników,
- Zmniejszenie zapotrzebowania budynków na energię ciepłą poprzez termomodernizację, wspieranie budownictwa energooszczędnego i pasywnego,
- Prowadzenie akcji edukacyjnych oraz kontroli mieszkańców w celu wyeliminowania procederu spalania odpadów,
- Uwzględnianie w ramach polityki przestrzennej miast nakazu stosowania ogrzewania niskoemisyjnego w nowych budynkach oraz zagadnienia utrzymania korytarzy przewietrzania.

⇒ Redukcja emisji zanieczyszczeń z transportu:

- Rozwój nowoczesnej, ekologicznej i przyjaznej dla pasażera komunikacji zbiorowej, w tym kolejowej oraz systemu parkingów typu „Parkuj i Jedź”,
- Poprawa organizacji ruchu samochodowego w miastach, w tym budowa obwodnic w celu wyprowadzenia ruchu tranzytowego z centrów, wprowadzanie ograniczeń wjazdu

- do centrów miast, wykorzystanie systemów sterowania ruchem,
- Tworzenie zintegrowanej sieci dróg rowerowych oraz ciągów pieszych wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- Utrzymanie dróg w sposób ograniczający wtórną emisję zanieczyszczeń poprzez regularne mycie, remonty i poprawę stanu nawierzchni dróg,
- Działania edukacyjne i promocyjne zachęcające do korzystania z transportu publicznego, rowerowego oraz wspólnego podróżowania samochodami,
- Ograniczenie skali potrzeb transportowych osób poprzez planowanie przestrzenne uwzględniające potrzebę zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców w sąsiedztwie miejsca zamieszkania,
- Optymalizacja transportu towarów poprzez ograniczenie skali przewozów ładunków oraz powiązanie transportu samochodowego, kolejowego i wodnego w jeden system transportowy.

⇒ Wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii:

- Budowa małych elektrowni wodnych w miejscach i w sposób nie mający negatywnego wpływu na ciągłość ekologiczną cieków oraz wykorzystanie energetyczne istniejących obiektów małej hydrotechniki,
- Wykorzystanie energii geotermalnej na potrzeby rekreacji, turystyki i ciepłownictwa,
- Wykorzystywanie biomasy odpadowej w lokalnych źródłach ciepła, przy uwzględnieniu jakości paliwa oraz stosowanych technologiach ograniczających emisję zanieczyszczeń,
- Budowa instalacji odzyskujących biogaz ze składowisk odpadów i oczyszczalni ścieków oraz biogazów rolniczych,
- Wykorzystywanie energii cieplnej za pomocą pomp ciepła,
- Aktywizacja i wspieranie samorządów lokalnych w kierunku wykorzystania lokalnych zasobów OZE.

⇒ Redukcja emisji zanieczyszczeń z procesów przemysłowych i energetyki:

- Modernizacja układów technologicznych i wprowadzanie najlepszych dostępnych technik produkcji i spalania paliw w celu spełnienia przepisów unijnych w zakresie emisji przemysłowych oraz systemu handlu emisjami gazów cieplarnianych,
- Nadzór nad oddziaływaniem podmiotów gospodarczych na jakość powietrza poprzez wydawanie decyzji w zakresie korzystania ze środowiska, pobieranie opłat za wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza oraz działania kontrolne dotrzymywania warunków posiadanych pozwoleń oraz przepisów prawa.

⇒ *Działania systemowe:*

- Prowadzenie monitoringu jakości powietrza oraz prognozowanie ryzyka przekroczeń poziomów alarmowych lub dopuszczalnych zanieczyszczeń w powietrzu,
- Zapewnienie ogólnodostępnej informacji o źródłach i wielkościach emisji zanieczyszczeń, stanie jakości powietrza oraz wpływie zanieczyszczeń na zdrowie mieszkańców,
- Nadzorowanie i wspieranie realizacji Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego wraz z planem działań krótkoterminowych oraz egzekwowanie realizacji przez samorządy lokalne i inne podmioty wyznaczonych działań naprawczych,
- Przygotowanie i realizacja gminnych planów gospodarki niskoemisyjnej w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zanieczyszczeń powietrza i poprawy efektywności energetycznej.

Działanie 1.2 Właściwe planowanie przestrzenne kształtujące klimat akustyczny

- Wprowadzenie w ramach polityki przestrzennej gmin zakazu lokalizowania zabudowy mieszkaniowej bezpośrednio przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu oraz wprowadzanie buforów w postaci terenów i budynków nie podlegających ochronie akustycznej,
- Uwzględnianie w ramach planowania przestrzennego obszarów ograniczonego użytkowania wokół obiektów komunikacyjnych oraz uwarunkowań wynikających ze sporządzanych map akustycznych,
- Planowanie systemowych rozwiązań komunikacyjnych z uwzględnieniem ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego na przyległych terenach,
- Wyznaczenie i ochrona obszarów cichych w aglomeracjach i poza nimi z jednoczesnym zapewnieniem w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego stosownej ochrony prawnej,
- Prowadzenie konsultacji społecznych przy wyznaczaniu lokalizacji obiektów przemysłowych przy opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego i w procedurach inwestycyjnych.

Działanie 1.3 Stosowanie zabezpieczeń akustycznych

- Realizacja zabezpieczeń akustycznych lub nawierzchni o obniżonej hałaśliwości²² na istniejących drogach zgodnie z priorytetami ustanowionymi w programach ochrony środowiska przed hałasem,
- Poprawa organizacji ruchu samochodowego w miastach służąca obniżeniu emisji hałasu do środowiska, w tym budowa obwodnic w celu przeniesienia ruchu tranzytowego poza centra miast, wprowadzanie ograniczeń wjazdu do centrów miast, wykorzystanie systemów sterowania ruchem,
- Stosowanie rozwiązań technicznych i formalnych zapobiegających i ograniczających powstawaniu lub przenikaniu do środowiska hałasu związanego z działalnością portów lotniczych oraz zakładów przemysłowych,
- Poprawa stanu nawierzchni dróg oraz stanu technicznego tras i taboru kolejowego oraz tramwajowego,
- Zwiększenie izolacyjności budynków w miejscach przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu,
- Uwzględnianie w procesie projektowania i realizacji nowych inwestycji drogowych, niezbędnych zabezpieczeń akustycznych i nawierzchni zmniejszających powstawanie hałasu,
- Monitorowanie i egzekwowanie obowiązku przestrzegania emisji hałasu do środowiska dla zapewnienia normatywnego poziomu hałasu,
- Zapewnienie ogólnodostępnej informacji o poziomach hałasu wynikających ze sporządzanych map akustycznych oraz o jego wpływie na zdrowie mieszkańców,
- Nadzorowanie i wspieranie realizacji programów ochrony środowiska przed hałasem.

Powyższe działania wpisują się w Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego.

Działanie 1.4 Upowszechnienie informacji o lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych

- Prowadzenie konsultacji społecznych przy wyznaczaniu lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych przy opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego i w procedurach inwestycyjnych,
- Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi,
- Udostępnienie i cykliczna aktualizacja mapy GIS prezentującej lokalizację źródeł pól elektromagnetycznych,
- Prowadzenie badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi w tym zakresie.

Priorytet 2. Ochrona zasobów wodnych

Działanie 2.1 Ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód podziemnych, powierzchniowych i gleb

⇒ Ochrona przed zanieczyszczeniem wód podziemnych i powierzchniowych oraz gleb:

- Efektywne gospodarowanie wodami w regionie w celu osiągnięcia dobrego stanu wód w oparciu o opracowane dokumenty planistyczne, w tym plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy i zawarte w nich programy działań, będące podsumowaniem działań z programu wodno-środowiskowego kraju,
- Ograniczanie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł punktowych: zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych, działalności rolniczej (np. z hodowli, przetwórstwa) oraz dzikich wysypisk,
- Ograniczanie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rozproszonych: zanieczyszczeń z terenów zurbanizowanych i przemysłowych, w tym spływów powierzchniowych zanieczyszczonych ścieków opadowych oraz infiltracji zanieczyszczeń do wód podziemnych, a także zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego,
- Budowa, rozbudowa i modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków oraz ich systemów kanalizacyjnych zgodnie z planem przyjętym w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) dla aglomeracji powyżej 2 tys. RLM, w tym szczególnie na obszarach wiejskich,
- Realizacja systemowych rozwiązań oczyszczania ścieków dla aglomeracji poniżej 2 tys. RLM, na bazie przydomowych oczyszczalni ścieków oraz lokalnych systemów kanalizacyjnych,
- Wsparcie finansowe dla gospodarstw porządkujących gospodarkę ściekową w zakresie składowania i wykorzystania odchodów zwierzęcych,
- Wdrożenie i monitoring wdrażania dokumentów planistycznych, w tym programu wodno-środowiskowego kraju i planów: Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i na obszarze dorzecza Dunaju, planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Górnej Wisły i w regionie wodnym Czarnej Orawy, planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły i dla obszaru dorzecza Dunaju oraz warunków korzystania z wód regionu wodnego Górnej Wisły i regionu wodnego Czarnej Orawy,
- Ustanawianie stref ochronnych ujęć wód powierzchniowych,
- Ustanawianie stref ochronnych ujęć wód podziemnych, ustanawianie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
- Sukcesywna modernizacja i budowa systemów kanalizacji opadowej dla ścieków opadowych wraz z urządzeniami podczyszczającymi.

Działanie 2.2 Utrzymanie i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacji zużycia wody

⇒ Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych:

- Działania na rzecz optymalizacji zużycia wody i oszczędności z niej korzystania,
- Racjonalne wykorzystanie zasobów wód leczniczych, termalnych oraz solanek,
- Opracowanie wskazań ochrony i docelowego zagospodarowania terenów występowania zasobów wód mineralnych i leczniczych,
- Ochrona zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, ograniczenie użytkowania obszarów objętych ochroną oraz renaturalizacja cieków wodnych,
- Wdrażanie technologii uzdatniania wody gwarantującej dobrą jakość wód do picia,
- Poprawa dostępności wody poprzez systemy wodociągowe oraz urządzenia służące do gromadzenia i przechowywania wody,
- Zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną ludności z terenów dotkniętych likwidacją przemysłu górniczego,
- Zwiększenie wykorzystania zasobów wód podziemnych czwarto- i trzeciorzędowych,
- Budowa i wykorzystanie studni głębinowych.

Priorytet 3. Rozwijanie systemu gospodarki odpadami opartego na: zapobieganiu powstawaniu odpadów, przygotowywaniu odpadów do ponownego użycia, recyklingu oraz innych metodach odzysku i unieszkodliwiania

Działanie 3.1 Zapobieganie powstawaniu odpadów i przygotowanie ich do ponownego użycia

- Rozwój czystych technologii bezodpadowych i niskoodpadowych wraz z promowaniem zarządzania środowiskowego,
- Promocja wykorzystania produktów o wydłużonym okresie użytkowania,
- Promocja napraw oraz ponownego wykorzystania materiałów, produktów i opakowań.

Działanie 3.2 Intensyfikacja odzysku, w tym odzysku energetycznego oraz ograniczenie ilości składowanych odpadów i likwidacja zjawiska nielegalnego składowania odpadów

- Rozwój selektywnej zbiórki surowców wtórnych wraz z zapewnieniem instalacji do ich przetwarzania,
- Utworzenie systemu regionalnych wysokosprawnych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
- Zapewnienie prawidłowej gospodarki odpadami niebezpiecznymi oraz odpadami z sektora gospodarczego,
- Zwiększenie ilości przetwarzanych komunalnych osadów ściekowych oraz osadów przekształcanych metodami termicznymi,
- Likwidacja dzikich wysypisk odpadów, usuwanie zanieczyszczeń historycznych tzw. „bomb ekologicznych”, rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych w tym niewłaściwą gospodarką odpadami.

Priorytet 4. Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizowanie skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych

Działanie 4.1 Właściwe zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną z uwzględnieniem wymagań dotyczących oceny zagrożenia i ryzyka powodziowego

- Określenie zasad właściwego gospodarowania terenami zagrożonymi powodzią oraz suszą hydrologiczną,
- Racjonalne gospodarowanie terenami zagrożonymi powodzią (wyznaczenie i wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego wytycznych z map zagrożenia i ryzyka powodziowego lub innych branżowych dokumentów w tym zakresie), propagowanie całkowitego zakazu realizacji inwestycji budowlanych niezwiązanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym na tych obszarach,
- Wdrożenie systemu „małej retencji wodnej²³” poprzez działania techniczne oraz w szczególności nietechniczne,
- Renaturalizacja cieków wodnych i dolin rzecznych w celu poprawy bilansu wodnego z uwzględnieniem potrzeb ochrony przeciwpowodziowej i ochrony przyrody,
- Identyfikacja i przeciwdziałanie podtopieniom terenów zagospodarowanych, powstających wskutek zmiany stosunków wodnych po likwidacji przemysłu górniczego.

Działanie 4.2 Zwiększanie retencyjności zlewni oraz efektywności urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego, w tym realizacja innych dokumentów planistycznych w zakresie gospodarki wodnej

- Budowa zbiorników, których wiodącą funkcją jest ochrona przed powodzią,
- Budowa i przebudowa wałów i urządzeń wodnych (w tym kanałów ulgi),
- Właściwe utrzymanie i użytkowanie budowli przeciwpowodziowych,
- Budowa polderów, przebudowa koryt rzek i potoków,
- Realizacja inwestycji hydrotechnicznych bez pogorszenia stanu ekologicznego wód,
- Zalesianie gruntów w obszarach o niskiej lesistości, w szczególności w obszarach wododziałowych.

Działanie 4.3 Współdziałanie z administracją rządową i sąsiednimi samorządami w celu realizacji kompleksowego systemu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły

- Opracowanie koncepcji ochrony przeciwpowodziowej w układzie zlewniowym,
- Opracowanie programów inwestycyjnych z zakresu działań przeciwpowodziowych zlewni rzek z terenu województwa małopolskiego,
- Koordynacja współpracy w oparciu o realizację dotychczasowego „Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły” lub innego dokumentu planistycznego w zakresie gospodarki wodnej,
- Wypracowanie procedur i budowa systemów ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- Wyposażenie i utrzymanie magazynów przeciwpowodziowych.

Działanie 4.4 Identyfikacja osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, wprowadzenie systemu monitoringu, właściwe zabezpieczanie i zagospodarowywanie terenów osuwiskowych i terenów o predyspozycjach osuwiskowych

- Identyfikacja i monitoring osuwisk,
- Zapobieganie powstawaniu osuwisk poprzez właściwe zabezpieczanie terenów predysponowanych do ich powstania,
- Wykluczenie obszarów osuwiskowych z inwestowania,
- Prowadzenie prac zabezpieczających na obszarach stwierdzonych osuwisk zagrażających istniejącym obiektom budowlanym oraz zabezpieczenie terenów osuwiskowych przed dalszym rozszerzaniem się ruchów masowych,
- Właściwe zagospodarowywanie terenów osuwiskowych i terenów o predyspozycjach osuwiskowych (zalesianie, właściwa orka, odwodnienia),
- Prowadzenie prac zabezpieczających na obszarach górniczych i pogórnicych.

Działanie 4.5 Zmniejszenie ryzyka wystąpienia i ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych oraz wypadków drogowych z udziałem towarów niebezpiecznych dla ludzi i środowiska

- Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii,
- Sporządzanie i wdrażanie programów zapobiegania poważnym awariom przemysłowym, systemów bezpieczeństwa gwarantujących ochronę ludzi i środowiska oraz raportów o bezpieczeństwie,
- Propagowanie standardów prawidłowych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i wypadków drogowych z udziałem pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- Podnoszenie jakości szkoleń kierowców przewożących towary niebezpieczne,
- Systematyczne kontrole transportów materiałów niebezpiecznych w zakresie przewozu i oznaczenia pojazdów,
- Wyeliminowanie transportu materiałów niebezpiecznych przez centra miast poprzez budowę obwodnic,
- Wyznaczanie i budowa miejsc postojowych dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne.

Priorytet 5. Regionalna polityka energetyczna

Działanie 5.1 Stworzenie warunków i mechanizmów mających na celu zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym województwa

- Uruchomienie systemu wsparcia w zakresie inteligentnych sieci, sieci rozproszonych i produkcji energii z OZE i alternatywnych, ze szczególnym uwzględnieniem prosumentów,
- Wsparcie rozwoju i komercjalizacji badań dotyczących ISE i OZE (alternatywnych),
- Wsparcie dla gmin w zakresie optymalizacji systemów energetycznych (w tym ciepłowniczych) opartych o lokalne potencjały,
- Władze regionalne jako lider kreowania polityki w zakresie OZE,
- Ograniczenie i dywersyfikacja ryzyka inwestycyjnego dla nowych przedsięwzięć,
- Opracowanie bilansu energetycznego określającego aktualne potrzeby województwa,
- Zidentyfikowanie istniejących i potencjalnych barier rozwoju oraz wyznaczenie kierunków działania w obszarze regionalnej polityki rozwoju energetyki odnawialnej,

- Rozwój zintegrowanego systemu planowania energetycznego samorządów lokalnych m.in. poprzez wspieranie opracowywania strategicznych dokumentów, przeszkolenie ekspertów energetycznych, wspieranie większego zaangażowania i współpracy pomiędzy kluczowymi uczestnikami rynku energii (np. gmin i zakładów energetycznych),
- Budowanie partnerstwa na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, w tym wspieranie współpracy pomiędzy projektodawcami (konsorcja, klastry, powiązania kooperacyjne), partnerami z rynku oraz uczelniami wyższymi,
- Wzmocnienie realizacji programów gospodarki niskoemisyjnej w gminach,
- Wsparcie wdrażania Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego m.in. poprzez rozwój OZE, zmniejszenie zapotrzebowania w energię w sektorze budownictwa (np. termomodernizacje budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych).

Działanie 5.2 Wsparcie działań mających na celu oszczędne i efektywne wykorzystanie energii

- Wsparcie rozwoju i komercjalizacji badań dotyczących ograniczenia zużycia i strat energii,
- Wsparcie rozwoju budownictwa energooszczędnego i pasywnego,
- Wsparcie wdrażania systemów optymalizacji zużycia energii w gospodarce (w przedsiębiorstwach),
- Wsparcie wdrożenia energooszczędnych i niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie, zwłaszcza w transporcie publicznym,
- Optymalizacja planowanych i istniejących sieci przesyłowych,
- Modernizacja systemów oświetleniowych,
- Wdrożenie rozwiązań energooszczędnych w administracji i usługach publicznych.

Priorytet 6. Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego

Działanie 6.1 Ochrona różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów poprzez zrównoważone użytkowanie jej elementów

- Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu obszarów, w tym chronionych poprzez zapobieganie fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz wyznaczenie i utrzymanie funkcjonalnych korytarzy ekologicznych umożliwiających kanalizację migracji organizmów żywych w ramach poszczególnych siedlisk,
- Uwzględnienie potrzeb ochrony przyrody oraz walorów krajobrazowych w planowaniu inwestycji,
- Racjonalna gospodarka łowiecka prowadzona z uwzględnieniem zasad ekologii zwierząt,
- Ochrona gatunków zagrożonych wyginięciem oraz gatunków endemicznych poprzez opracowanie i realizację programów ochrony dla poszczególnych gatunków,
- Zaktualizowanie stref ochronnych dla gatunków podlegających ochronie strefowej.

Działanie 6.2 Przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody

- Wykonywanie zabiegów z zakresu czynnej ochrony, w tym restytucja gatunków zagrożonych,
- Ustanowienie i wdrożenie planów ochrony lub planów zadań ochronnych dla parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów Natura 2000,
- Wykonanie inwentaryzacji wraz z monitoringiem cennych siedlisk oraz poszczególnych gatunków z uwzględnieniem lasów prywatnych,

- Zapobieganie degradacji i ochrona dziedzictwa przyrodniczego, w tym obejmowanie ochroną prawną obszarów i obiektów najbardziej wartościowych,
- Zapobieganie ekspansji gatunków obcych, w szczególności inwazyjnych,
- Przywrócenie drożności rzek i cieków wodnych wraz z właściwym zagospodarowaniem terenów dolin rzecznych w tym ochrona istniejących naturalnych typów siedlisk (np. lasy łąkowe) wzdłuż brzegów w celu zapewnienia ciągłości ekologicznej i geomorfologicznej oraz zapobieganie nielegalnej eksploatacji żwiru rzecznoego,
- Zalesienia i przebudowa drzewostanów z uwzględnieniem zgodności składów gatunkowych z warunkami siedliskowymi oraz zachowanie śródleśnych ekosystemów, w tym polan reglowych,
- Utrzymanie i rozwój terenów zieleni na obszarach zurbanizowanych,
- Utworzenie specjalistycznych ośrodków rehabilitacji zwierząt dzikich,
- Doskonalenie metod prognozowania zagrożenia pożarowego lasów oraz zagospodarowania powierzchni zniszczonych przez pożar,
- Zapobieganie dewastacji i degradacji powierzchni ziemi, rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych.

Działanie 6.3 Propagowanie idei ochrony przyrody poprzez wzmocnienie potencjału turystycznego na obszarach chronionych

- Utrzymanie walorów i funkcji obszarów i obiektów objętych ochroną prawną (gatunków, siedlisk, wartości krajobrazowych i kulturowych),
- Kanalizacja ruchu turystycznego w sposób umożliwiający ochronę najcenniejszych przyrodniczo siedlisk,
- Wykorzystanie zrównoważonej turystyki w celu popularyzacji idei ochrony przyrody,
- Ochrona i odtwarzanie biotopów i krajobrazu ukształtowanego przez kulturę pasterską w Karpatach,
- Ochrona czynna siedlisk kserotermicznych i cennych łąk na terenie Lasów Państwowych.

Działanie 6.4 Racjonalne gospodarowanie i ochrona złóż kopalin

- Uwzględnianie zasad ochrony przyrody przy eksploatacji, zwłaszcza na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo,
- Poszukiwanie, dokumentowanie i ochrona nowych złóż surowców związanych z rozwojem gospodarczym,
- Optymalizacja wykorzystania i zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin,
- Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych przez eksploatację złóż.

Priorytet 7. Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym

Działanie 7.1 Rozwój oraz integracja systemów monitorowania i zarządzania bezpieczeństwem publicznym w regionie

- Budowa zintegrowanych systemów informatycznych do zarządzania i monitoringu satelitarnego w Małopolsce, integracja istniejących systemów,
- Budowa systemu zintegrowanej łączności dla służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i ratownictwo w województwie,
- Rozwój informatycznego systemu osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami (ISOK),
- Stworzenie regionalnego systemu zarządzania kryzysowego w tym systemów wczesnego ostrzeżenia w zakresie wystąpienia intensywnych zjawiska atmosferycznych, anomalii

- pogodowych i skażenia środowiska,
- Rozwój i utrzymanie Małopolskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej (MIIP) na potrzeby wsparcia systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.

Działanie 7.2 Realizacja programu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym

- Realizacja Programu Strategicznego Transport i Komunikacja,
- Edukacja uczestników ruchu drogowego,
- Działalność Wojewódzkiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego,
- Współpraca ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i ratownictwo w województwie małopolskim w celu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Działanie 7.3 Zwiększenie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i ratownictwo w województwie

- Budowa, modernizacja i wyposażenie centrów szkoleń,
- Integracja i rozwój Krajowego Systemu Ratownictwa,
- Podnoszenie kwalifikacji służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i ratownictwo w województwie poprzez szkolenia, warsztaty, w tym zakup mobilnego symulatora treningowego doskonalącego technikę jazdy alarmowej,
- Doposażenie służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i ratownictwo w województwie w specjalistyczny sprzęt ratowniczy,
- Budowa i modernizacja remiz strażackich z terenu województwa małopolskiego,
- Budowa i modernizacja obiektów służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i ratownictwo w województwie,
- Modernizacja stanowisk dyspozytorskich, utworzenie i wyposażenie stanowisk wspomagania dowodzenia.

Priorytet 8. Edukacja ekologiczna, kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego oraz usprawnienie mechanizmów administracyjno-prawnych i ekonomicznych

Działanie 8.1 Edukacja oraz kształtowanie postaw pro-środowiskowych

- Zwiększenie udziału i zaangażowania społeczeństwa w kreowaniu polityki ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym wraz z poszerzeniem dialogu społecznego,
- Zapewnienie szerokiego dostępu do informacji o środowisku w przystępnej i atrakcyjnej dla mieszkańców formie,
- Edukacja ekologiczna oraz kampanie informacyjne i programy szkoleniowe zmierzające do ukształtowania świadomych użytkowników środowiska i postaw konsumenckich,
- Wykorzystanie instytucji publicznych, w tym bibliotek na potrzeby edukacji dla zrównoważonego rozwoju i podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Działanie 8.2 Kształtowanie i promocja postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych

- Szkolenia i warsztaty skierowane do mieszkańców Małopolski w zakresie umiejętnego reagowania na zagrożenia m.in. pożary, niebezpieczne zjawiska atmosferyczne, wypadki komunikacyjne, awarie przemysłowe i działania terrorystyczne oraz minimalizowania ich skutków

Działanie 8.3 Usprawnienie mechanizmów administracyjno-prawnych

- Działania na rzecz weryfikacji uregulowań prawnych mająca na celu skuteczną ochronę środowiska,
- Wzmocnienie instytucjonalne organów administracji zajmujących się ochroną środowiska,
- Usprawnienie mechanizmów przepływu wiarygodnych informacji służących monitorowaniu realizacji działań związanych z ochroną środowiska między samorządami lokalnymi a samorządem regionalnym,
- Uwzględnianie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym,
- Wymiana doświadczeń oraz realizacja wspólnych projektów w dziedzinie ochrony środowiska w ramach współpracy międzynarodowej.

Działanie 8.4 Poprawa działania mechanizmów ekonomicznych oraz zwiększenie aktywności rynku do działań na rzecz środowiska

- Tworzenie nowych i poprawa istniejących mechanizmów ekonomicznych oraz usprawnienie mechanizmów finansowych w dziedzinie ochrony środowiska,
- Rozwój badań i postępu technicznego wraz z uaktywnieniem innowacji,
- Promowanie zarządzania środowiskowego,
- „Zielone zamówienia”²⁴,
- Uwzględnienie w projektach, politykach i innych działaniach zapisów i wymagań wynikających ze Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Tabela 1. Ocena zgodności celów zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa” z Polityką Ekologiczną Państwa oraz Programem Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego

Cele zawarte w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa	Cele zawarte w Polityce Ekologicznej Państwa	Cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego
I. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI		
<p><i>Cel operacyjny:</i> Ochrona gleb i uporządkowanie gospodarki odpadami</p>	<p><i>Cel:</i> Ochrona powierzchni ziemi <i>Cel:</i> Gospodarowanie zasobami geologicznymi <i>Cel:</i> Gospodarka odpadami</p>	<p><i>Cel:</i> Ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód podziemnych, powierzchniowych i gleb <i>Cel:</i> Zapobieganie powstawaniu odpadów i przygotowanie ich do ponownego użycia <i>Cel:</i> Intensyfikacja odzysku, w tym odzysku energetycznego oraz ograniczenie ilości składowanych odpadów i likwidacja zjawiska nielegalnego składowania odpadów <i>Cel:</i> Racjonalne gospodarowanie i ochrona złóż kopalin</p>
II. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH		
<p><i>Cel operacyjny:</i> Podniesienie walorów przyrodniczych i estetycznych gminy</p>	<p><i>Cel:</i> Ochrona przyrody <i>Cel:</i> Środowisko a zdrowie</p>	<p><i>Cel:</i> Ochrona różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów poprzez zrównoważone użytkowanie jej elementów <i>Cel:</i> Przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody <i>Cel:</i> Propagowanie idei ochrony przyrody poprzez wzmocnienie potencjału turystycznego na obszarach chronionych</p>
III. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO		
<p><i>Cel operacyjny:</i> Poprawa jakości powietrza <i>Cel operacyjny:</i> Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych</p>	<p><i>Cel:</i> Jakość powietrza <i>Cel:</i> Substancje chemiczne w środowisku</p>	<p><i>Cel:</i> Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

IV. OCHRONA WÓD		
<i>Cel operacyjny:</i> Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód oraz zapobieganie deficytom wody	<i>Cel:</i> Ochrona wód <i>Cel:</i> Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi	<i>Cel:</i> Ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód podziemnych, powierzchniowych i gleb <i>Cel:</i> Utrzymanie i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacji zużycia wody
V. OCHRONA PRZED DZIAŁANIEM POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO		
<i>Cel operacyjny:</i> Ograniczenie emisji promieniowania elektromagnetycznego do środowiska	<i>Cel:</i> Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych	<i>Cel:</i> Upowszechnienie informacji o lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych
VI. OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI		
<i>Cel operacyjny:</i> Zapobieganie poważnym awariom i ich skutkom	<i>Cel:</i> Odpowiedzialność za szkody w środowisku	<i>Cel:</i> Zmniejszenie ryzyka wystąpienia i ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych oraz wypadków drogowych z udziałem towarów niebezpiecznych dla ludzi i środowiska <i>Cel:</i> Rozwój oraz integracja systemów monitorowania i zarządzania bezpieczeństwem publicznym w regionie <i>Cel:</i> Realizacja programu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym <i>Cel:</i> Zwiększenie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i ratownictwo w województwie
VII. EDUKACJA EKOLOGICZNA		
<i>Cel operacyjny:</i> Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa	<i>Cel:</i> Zarządzanie środowiskowe <i>Cel:</i> Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	<i>Cel:</i> Edukacja oraz kształtowanie postaw pro-środowiskowych <i>Cel:</i> Kształtowanie i promocja postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych <i>Cel:</i> Poprawa działania mechanizmów ekonomicznych oraz zwiększenie aktywności rynku do działań na rzecz środowiska <i>Cel:</i> Usprawnienie mechanizmów administracyjno-prawnych

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021

VIII. OCHRONA LASÓW		
<i>Cel operacyjny:</i> Zwiększenie powierzchni leśnych oraz wzrost ich różnorodności biologicznej	<i>Cel:</i> Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	<i>Cel:</i> Przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody <i>Cel:</i> Propagowanie idei ochrony przyrody poprzez wzmocnienie potencjału turystycznego na obszarach chronionych

Źródło: Opracowanie własne

3.2. Dokumenty na szczeblu powiatowym

Przeprowadzona analiza celów i działań zawartych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa pozwala stwierdzić, że cele i działania przedstawione w projekcie są zgodne z celami przedstawionymi w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowosądeckiego. Zgodność działań i kierunków ww. dokumentów obrazuje tabela 2.

Tabela 2. Ocena zgodności celów zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021” z „Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowosądeckiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”

Cele zawarte w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa	Cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowosądeckiego
I. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	
<i>Cel operacyjny:</i> Ochrona gleb i uporządkowanie gospodarki odpadami	<i>Cel:</i> Odpady <i>Cel:</i> Ochrona zasobów naturalnych
II. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	
<i>Cel operacyjny:</i> Podniesienie walorów przyrodniczych i estetycznych gminy	<i>Cel:</i> Ochrona zasobów naturalnych
III. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	
<i>Cel operacyjny:</i> Poprawa jakości powietrza <i>Cel operacyjny:</i> Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych	<i>Cel:</i> Ochrona powietrza atmosferycznego
IV. OCHRONA WÓD	
<i>Cel operacyjny:</i> Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód oraz zapobieganie deficytom wody	<i>Cel:</i> Ochrona zasobów wodnych i stosunki wodne
V. OCHRONA PRZED DZIAŁANIEM POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	
<i>Cel operacyjny:</i> Ograniczenie emisji promieniowania elektromagnetycznego do środowiska	<i>Cel:</i> Oddziaływanie hałasu, pól elektromagnetycznych oraz poważnych awarii i innych nadzwyczajnych zagrożeń środowiska
VI. OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI	
<i>Cel operacyjny:</i> Zapobieganie poważnym awariom i ich skutkom	<i>Cel:</i> Oddziaływanie hałasu, pól elektromagnetycznych oraz poważnych awarii i innych nadzwyczajnych zagrożeń środowiska

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

VII. EDUKACJA EKOLOGICZNA	
<i>Cel operacyjny:</i> Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa	<i>Cel:</i> Edukacja ekologiczna
VIII. OCHRONA LASÓW	
<i>Cel operacyjny:</i> Zwiększenie powierzchni leśnych oraz wzrost ich różnorodności biologicznej	<i>Cel:</i> Ochrona zasobów naturalnych

Źródło: Opracowanie własne

IV. ANALIZA STANU ŚRODOWISKA GMINY ŁABOWA

4.1. Ogólna charakterystyka

4.1.1. Położenie geograficzne

Gmina Łabowa znajduje się w południowo-wschodniej części Polski na terenie województwa małopolskiego. Stanowi jedną z 17 gmin powiatu nowosądeckiego.

Gmina Łabowa zajmuje powierzchnię 11909 ha, co stanowi 0,79% powierzchni województwa małopolskiego.

W skład gminy wchodzi 13 jednostek administracyjnych : Łabowa (siedziba Urzędu Gminy), Barnowiec, Czaczów, Kamianna, Kotów, Krzyżówka, Łabowiec, Łosie, Maciejowa, Nowa Wieś, Rozтока Wielka, Składziste, Uhryń. Obszarowo do największych wsi na terenie gminy należą wsie: Nowa Wieś (18,5%) oraz Łabowa (10,9%).

4.1.2. Gleby i geologia

Tereny rolne w Gminie Łabowa zajmują 2562 ha, co stanowi 21 % powierzchni ogólnej gminy. Największy obszar gleb zajmują gleby brunatne. Gleby pseudobielicowe, a w dolinach rzek mady, występują na niewielkim obszarze. Niewielkie enklawy zajmują również gleby torfowe, mułowo-torfowe, murszowate o łącznej powierzchni 17 ha. Gleby organiczne podlegają szczególnej ochronie przed zainwestowaniem, zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Wg klasy bonitacyjnej, w użytkach rolnych dominują gleby klas V - 64 %. Gleby klas VI i IV – zajmują po 18 %. Większe kompleksy gleb klasy IV występują na łagodnych stokach we wsiach Maciejowa, Łabowa, Czaczów, Nowa Wieś.

Gmina Łabowa leży w południowej części województwa małopolskiego. Obszar Gminy Łabowa zbudowany jest ze skał fliszowych płaszczowiny magurskiej. Najwyższe partie górskie zbudowane są z piaskowców magurskich, natomiast tereny położone w środkowej części, obejmujące średnie stoki oraz rozszerzenia dolinne zbudowane zostały z warstw podmagurskich.

4.1.3. Hydrogeologia i zasoby wodne

Wody podziemne nie posiadają liczących się zasobów na obszarze Gminy Łabowa. Zasobniejsze zbiorniki wód podziemnych związane są wyłącznie z terasą rzeczną Kamienicy. Warstwa wodonośna zbudowana jest tam ze żwirów, otoczków i piaskowców, a wydajność pojedynczych otworów może wynosić 2-4 m³/godz. Zasobniejsze zbiorniki szczelinowo-porowe utworów fliszowych występują w górnych pasmach Jaworzyny, gdzie wydajność pojedynczych otworów może wynosić 2-8 m³/godz. Wody podziemne na pozostałym obszarze gminy nie są przydatne dla wodociągów zbiorczych. Obecnie wody powierzchniowe wykorzystywane są w bardzo niewielkim stopniu do celów zaopatrzenia w wodę. W większym stopniu wody powierzchniowe wykorzystywane są w gospodarce rybackiej (w Łabowej, Uhryniu i Nowej Wsi prowadzona jest hodowla pstrąga), dlatego lokalizacja tych stawów narzuca rygory czystości wód do nich dopływających.

4.1.4. Przyroda ożywiona i nieożywiona

Bogactwem Gminy Łabowa są lasy, które zajmują 72,3% powierzchni gminy. Jest to najwyższy wskaźnik zalesienia w województwie. Najcenniejsze drzewostany są chronione

w jednych z najstarszych na świecie rezerwatów w Barnowcu, Łabowcu i Uhryniu – utworzone przed wojną przez Adama Hrabiego Stadnickiego, leśnika, dawnego właściciela tych lasów.

Obecnie lasy te zarządzane są przez Nadleśnictwo Nawojowa, zachowały swój naturalny charakter. Są ostoją wielu gatunków zwierząt i ptaków, z których należałoby wymienić: jelenia, dziką, sarnę, wilka, rysia, bociana czarnego, salamandrę, jarząbkę, liczne ptaki drapieżne.

Drzewostany tutaj tworzy w 50% jodła. Południowa część gminy należy do Popradzkiego Parku Krajobrazowego utworzonego 11 września 1987 roku na obszarze Beskidu Sądeckiego i Beskidu Niskiego dla zachowania naturalnej przyrody Karpat.

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.), za tereny chronione należy uznać parki narodowe, rezerваты i parki krajobrazowe wraz z ich otulinami oraz obszary chronionego krajobrazu. Formę przestrzenną mogą mieć również niektóre pomniki przyrody, użytki ekologiczne, a zwłaszcza zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

W granicach Gminy Łabowa znajduje się Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu. Utworzony on został Rozporządzeniem Nr 92/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 24 listopada 2006 r., w którym Obszarowi Chronionego Krajobrazu Województwa Nowosądeckiego nadano nową nazwę: „Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu”. Zmiana nazwy podyktowana została koniecznością dostosowania nazwy Obszaru do aktualnego podziału administracyjnego kraju. Funkcja ochronna obszaru wynika z wybitnej wartości obiektów przyrodniczych, dla których OChK jest bezpośrednią otuliną lub dodatkową strefą ochronną (przejściową), a ponadto większą część tego terenu stanowi obszar węzłów i korytarzy ekologicznych sieci ECONET-PL. Obszarowo przeważają zróżnicowane ekosystemy leśne. Wśród cennych ekosystemów naturalnych: kompleksy torfowisk wysokich w południowo-zachodniej części Kotliny Orawsko-Nowotarskiej (tzw. Torfowiska Orawskie), i ekosystem rzeki Białki z przełomem oraz izolowane skałki Pasa Skalic Nowotarskich i Spiskich. W powiecie nowosądeckim obszar obejmuje gminy: Łososina Dolna oraz części gmin: Stary Sącz, Gródek nad Dunajcem, Korzenna, Chełmiec, Podegrodzie, Nawojowa, Łącko, Rytro, Piwniczna, Kamionka Wielka, Grybów, Łabowa i Krynica Zdrój.

W Europejską Ekologiczną Sieć Natura 2000 zostały także włączone tereny znajdujące się w granicach Gminy Łabowa. Na terenie analizowanego obszaru ustanowiono dwa Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO) oraz jeden Specjalny Obszar Ochrony Ptaków (OSO), tj.:

- PLH120036 Łabowa – specjalny obszar ochrony siedlisk,
- PLH120019 Ostoja Popradzka – specjalny obszar ochrony siedlisk.

PLH120036 Łabowa

Obszar został utworzony dla celów ochrony siedlisk nietoperzy. Położony jest na terenie Beskidu Niskiego, w jego północno-zachodnim krańcu, blisko Nowego Sącza. Siedlisko znajduje się w kościele pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Łabowej, w pobliżu rzeki Kamienicy w sąsiedztwie pojedynczych gospodarstw. Otoczony jest licznymi kępami drzew i krzewów, łąkami i polami. Na terenie obszaru stwierdzono 1 gatunek nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Obszar obejmuje również żerowisko nietoperzy.

PLH120019 Ostoja Popradzka

Obszar obejmuje dwa duże pasma górskie, Radziejowej i Jaworzyny Krynickiej w Beskidzie Sądeckim oraz małą grupę górską - Góry Czerchowskie, a także tereny łąkowe w okolicach Tylicza, Muszynki i Mochnaczki. Pasma te zbudowane są z fliszu karpackiego, z ułożonych na przemian warstw piaskowców, łupków, zlepieńców i margli. Osobliwością są wychodnie skał magmowych - andezytów. Ostoja leży w zlewni Dunajca, Popradu oraz Kamienicy Nawojowskiej. Na skutek zróżnicowania wysokościowego i klimatycznego wykształcił się tu charakterystyczny, piętrowy

układ roślinności. Do wysokości około 550-600 m n.p.m. występuje piętro pogórza, o typowej dla Beskidów mozaice pól, łąk i lasów mieszanych. Powyżej, do wysokości 1100 m n.p.m. występuje piętro regla dolnego. Dominują w nim jodłowo-bukowe lasy buczyny karpackiej, poprzecinane polami uprawnymi i pastwiskami. Piętro regla górnego wykształciło się jedynie na niewielkich powierzchniach Pasma Radziejowej. Tworzy je wysokogórski bór świerkowy. Lasy zajmują wyższe partie gór, łącznie pokrywając ponad 70% terenu obszaru. Głównymi gatunkami lasotwórczymi są: jodła, buk i świerk.

W dolinach rzek występują lasy liściaste - grądy, łęgi i zarośla wierzbowe. Na grzbietach i stokach wzniesień występują liczne polany, stanowiące doskonałe punkty widokowe. Doliny oraz niższe partie zboczy zajęte są przez osadnictwo, z charakterystyczną, rozproszoną zabudową oraz uprawy rolne i łąki, porozdzielane pasmami lasu. Występują tutaj dobrze zachowane duże połacie lasu o naturalnym charakterze, właściwie użytkowanych łąk górskich, licznych obszarów źródliskowych oraz naturalnych dolin rzek górskich. Łącznie stwierdzono tu występowanie 14 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar stanowi ważne refugium karpackiej fauny leśnej z dużymi ssakami i ptakami drapieżnymi. Interesująca jest fauna owadów z 5 gatunkami z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Odnotowano tu 22 gatunki z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W obszarze znajdują się ważne ostoje nietoperzy: dawna cerkiew w Wierchomli Wielkiej, Szkoła w Wojkowej i kościół w Leluchowie. Występuje tu co najmniej 13 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 1 gatunek z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje powyżej 1% populacji krajowej bociana czarnego i puchacza (PCK).

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133) teren Gminy Łabowa został także włączony do obszarów specjalnej ochrony ptaków, tj.:

- PLB180002 Beskid Niski – specjalny obszar ochrony ptaków.

PLB180002 Beskid Niski

Obszar został utworzony w obrębie Beskidu Niskiego, gdzie znajdują się obszary źródliskowe Białej, Ropy, Wisłoki, Wisłoka, Jasiołki, które prowadząc swe wody ku północy płyną niekiedy obniżeniami równoległe do grzbietów lub przecinają je w poprzek głębokimi przełomami. Obficie występują tutaj wody mineralne. Roślinność układa się w dwa piętra: piętro pogórza - zajęte głównie przez pola uprawne, łąki, a tylko na niewielkich powierzchniach przez lasy grądowe - i piętro regla dolnego porośnięte buczyną i nasadzeniami świerkowymi.

Na obszarze występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Beskid Niski charakteryzuje się największą w Polsce, i prawdopodobnie w całej Unii Europejskiej, liczebnością orlika krzykliwego i puszczyka uralskiego. Jest to jedna z najważniejszych w Polsce ostoi orła przedniego, bociana czarnego, dzięciołów - zielonosiwego, biało-grzbietego, białoszyjowego, trójpalczastego oraz muchołówki małej. Stwierdzono tu również znaczną, jak na siedliska górskie, liczebność derkacza.

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bocian czarny, dzięcioł białoszy, orlik krzykliwy (PCK), orzeł przedni (PCK), puszczyk uralski (PCK), sóweczka (PCK), włośchatka (PCK).

Dodatkowo na analizowanym terenie dotychczas zarejestrowano 2 pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy przy drodze krajowej, naprzeciw budynku Urzędu Gminy w Łabowej,
- Zespół drzew: jesion wyniosły i klon-jawor koło dawnej cerkwi należącej do Parafii Rzymsko-Katolickiej w Łabowej.

Kolejny rodzaj ochrony, stanowi Popradzki Park Krajobrazowy utworzony uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Nowym Sączu w 1987 r. Rozciąga się w pasmach Jaworzyny i Radziejowej, a częściowo także w Górach Czerchowskich na Słowacji i dolinie Popradu.

Pod względem powierzchni jest on jednym z największych na terenie Polski (zajmuje obszar 54,39 tys. ha, a wraz z otuliną pow. 76 tys. ha). Park zajmuje około 30,4% ogólnej powierzchni powiatu (bez otuliny). Popradzki Park Krajobrazowy w użytkowaniu gruntów wyróżnia się dominacją lasów (ok. 70 % powierzchni). Znacząca jest ilość źródeł wód mineralnych (70 ujęć), stanowiących 20% wszystkich zasobów w Polsce. Na obszarze Parku wytyczono kilkanaście rezerwatów przyrody jak również wytyczono dwie ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne: w rezerwacie „Las lipowy Obrożyska” (gmina Muszyna) oraz na terenie Roztoki (gmina Piwniczna Zdrój).

Park w całości obejmuje Beskid Sądecki oraz częścią otuliny obszar Małych Pienin. Beskid Sądecki to rozległe pasmo składające się z trzech samodzielnych grup górskich: Radziejowej, Jaworzyny Krynickiej i Kraczonika zwana też grupą Zimnego - Dubnego, rozdzielonych doliną Popradu oraz doliną Muszynki. Główne grzbiety biegną na przestrzeni około 30 km z południowego wschodu na północny zachód. Najwyższe szczyty sięgają 1000 - 1200 m n. p. m. Najbardziej charakterystyczne to Radziejowa – 1266 m, Skałka – 1168 m, Przehyba – 1175 m, Wielki Rogacz – 1182 m, Eliaszkówka – 1023 m. W grupie Jaworzyny Krynickiej powyżej 1000 m n.p.m. wznoszą się Pisana Hala, Łabowska Hala, Runek oraz Pusta Wielka. Odrębnym charakterem rzeźby i krajobrazu odznacza się leżąca w południowo - wschodniej części Parku grupa Kraczonika. Wzniesienia są tu niższe, bardziej wyrównane i rozchodzą się promieniście od najwyższego szczytu Kraczonika osiągającego 938 m n.p.m. Obszar Parku leży w dorzeczu Dunajca i jego prawobrzeżnych dopływów, z których Poprad płynący centralnie przez park nadaje mu jednocześnie nazwę. Większe dopływy Popradu to: Wielka Roztoka, Czercz, Muszyna, Wierchomlanka i Łomniczanka. Dużą rzeką tego obszaru jest Kamienica Nawojowska odwadniająca wschodnią część Parku z dopływami: Homerką, Łabowskim i Uhryńskim potokiem. Sieć rzeczna tego obszaru, podobnie jak w całych Beskidach, jest bardzo gęsta i sięga 4 km/km². Rzeki i potoki PPK charakteryzują się dużymi spadkami osiagającymi nawet 130‰ oraz dużymi wahaniami stanu wód.

Na terenie Gminy Łabowa znajdują się również 3 rezerваты przyrody:

- „**Barnowiec**” o pow. 44, 57 ha. Rezerwat położony jest na wschodnim stoku Góry Sokołowskiej (Barnowca) w Paśmie Jaworzyny Krynickiej. Ochronie podlega fragment pierwotnego lasu bukowego i naturalnego zespołu żywej buczyny karpackiej.
- „**Łabowiec**” o pow. 53, 85 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów przyrodniczych, krajobrazowych i naukowych dolnoregłowych lasów bukowych i bukowojodłowych, będących pozostałością Puszczy Karpackiej.
- „**Uhryń**” o pow. 16, 52 ha. Jest to rezerwat leśny, którego celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, krajobrazowych i naukowych starodrzewia bukowojodłowego, będącego pozostałością Puszczy Karpackiej.

4.2. Aktualny stan i zagrożenia środowiska na terenie gminy

4.2.1. Stan powierzchni ziemi oraz gleb

Warunki górskie środowiska w znacznym stopniu ograniczają możliwości produkcyjne terenów rolnych i preferują pastewny system użytkowania ziemi. W krajobrazie rolniczym dominują użytki zielone i uprawy roślin pastewnych z enklawami upraw niektórych zbóż i ziemniaków. Głównym kierunkiem w rolnictwie gminy jest hodowla bydła opasowego mlecznego.

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Krakowie informuję, że w bazie danych nie posiada aktualnych wyników dotyczących odczynu i zasobności gleb w makro i mikroelementy z terenu Gminy Łabowa. Od roku 2011 nie były wykonywane badania gleb, a badania

z wcześniejszych lat nie mogą być materiałem do opracowań statystycznych ze względu na małą liczbę próbek.

4.2.2. Stan wód podziemnych i powierzchniowych

4.2.2.1. Stan wód podziemnych

Do głównych czynników wpływających na pogorszenie stanu wód podziemnych należy eutrofizacja powierzchniowych warstw litosfery, związana z nadmiernym nawożeniem i intensyfikacją gospodarki rolnej. Spływające związki azotu (amonowego, azotynowego) przenikają zwłaszcza do płycej położonych zasobów wód podziemnych powodując ich degradację. Ponadto na typowe antropogeniczne zanieczyszczenia nakładają się zanieczyszczenia typowo naturalne art. podwyższone stężenia chlorków.

Stan czystości wód podziemnych na terenie Gminy Łabowa jest słabo rozpoznany. Zarówno w ramach monitoringu krajowego jak i regionalnego nie zlokalizowano żadnego punktu pomiarowo – kontrolnego jakości wód podziemnych. Badania jakości wód podziemnych prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie nie prowadził badań na terenie Gminy Łabowa dotyczących monitoringu wód podziemnych.

4.2.2.2. Stan wód powierzchniowych

Do czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych należą uwarunkowania naturalne, takie jak warunki klimatyczne i hydrologiczne, czy zdolność samooczyszczania oraz zanieczyszczenia antropogeniczne. Znaczną część zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych stanowią zanieczyszczenia obszarowe.

Badania monitoringowe wód powierzchniowych prowadzone są w oparciu o wieloletnie programy monitoringu środowiska dla województwa małopolskiego. Zakres i częstotliwość badań oraz kryteria klasyfikacji stanu jednolitych części wód określają rozporządzenia wykonawcze ustawy Prawo wodne.

Ocenę jakości wód powierzchniowych reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2014 Nr 0, poz. 1482) oraz wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z tym rozporządzeniem oceniana jest jakość jednolitych części wód, a podstawą oceny są dane ze wszystkich punktów pomiarowo – kontrolnych leżących w obrębie JCW (wartość średnia roczna). Rozporządzenie wymaga dokonania oceny stanu/potencjału ekologicznego, elementów fizykochemicznych, stanu chemicznego i stanu jakości wód.

Stan czystości rzek występujących na terenie województwa małopolskiego kontroluje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie.

Poniżej przedstawiono ocenę JCWP Biała od Mostyczy do Binczarówki z Mostyszą i Binczarówką z 2013 roku:

- Klasa elementów biologicznych: I
- Klasa elementów hydromorfologicznych: I
- Klasa elementów fizykochemicznych: I
- Klasa elementów fizykochemicznych-specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne: I
- Potencjał ekologiczny: Maksymalny
- Stan chemiczny: Dobry

- **Stan JCWP: DOBRY**
- Obszary chronione będące jednolitymi częściami wód, przeznaczonymi do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia: spełnia wymagania.
- Obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych: spełnia wymagania.

W przypadku gdy Wojewódzki Inspektorat nie prowadził badań monitoringowych wód powierzchniowych, zgodnie z wytycznymi GIOŚ powinien udostępnić wnioskodawcy ocenę stanu jednolitych części wód w roku 2012 z uwzględnieniem wyników z lat 2010 i 2011 przy zastosowaniu procedury przenoszenia wyników ocen stanu wód dla nieopomiarowanych JCWP w oparciu o wyniki opomiarowanych JCWP na podstawie obligatoryjnych i fakultatywnych cech podobieństwa.

Poniżej ocena stanu JCWP Kamienica do Homerki:

- Potencjał ekologiczny: co najmniej dobry
- Stan chemiczny: dobry
- **Stan JCWP: DOBRY**

4.2.3. Stan powietrza atmosferycznego

Emisja zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego to zjawisko przedostawania się do powietrza substancji i pyłów z powierzchni ziemi, które w wyniku ruchu mas powietrza mogą być przenoszone na duże odległości. Rozróżnia się emisję naturalną oraz emisję antropogeniczną. Ze względu na źródło emisji wyróżnia się emisje ze źródeł punktowych (sektor energetyczno-przemysłowy), powierzchniowych (sektor komunalno-bytowy) oraz liniowych (transport samochodowy). Na terenie Gminy Łabowa głównymi rodzajami zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są: zanieczyszczenia komunikacyjne (liniowe) oraz zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł niskiej emisji. Głównymi ciągami komunikacyjnymi w gminie, które mają największy wpływ na wzrost emisji substancji charakterystycznych dla ruchu transportowego jest droga krajowa nr 75, a w dalszej kolejności drogi powiatowe i gminne.

Działania dążące do ograniczenia emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł liniowych mogą dotyczyć:

- budowy obwodnic,
- usprawnienia transportu zbiorowego, dzięki czemu zwiększyłby się udział w całkowitych przewozach pasażerskich, a w konsekwencji nastąpiłoby zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego,
- tworzenie szczególnie w centrum miasta tzw. stref „bez samochodów”,
- dążenie do poprawy stanu technicznego pojazdów,
- budowa nowych ścieżek rowerowych oraz poprawa standardów technicznych ścieżek już istniejących,
- wprowadzenie ograniczeń czasowych dotyczących przejazdu ciężarówek dla wybranych dróg,
- dążenie do rozbudowanej i sprawnej komunikacji miejskiej.

Ocena jakości powietrza na terenie województwa małopolskiego została dokonana w odniesieniu do stref, w tym aglomeracji, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Jakość powietrza na terenie województwa podlegała ocenie zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 poz. 1232) oraz z innymi rozporządzeniami, tj.:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1031),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 914),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów w powietrzu (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1032),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 roku w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. nr 0 poz. 1034).

W ocenie rocznej uwzględniono podział kraju na strefy, określony w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012, poz. 914). Według tego podziału strefami są: aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys., miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., pozostały obszar województwa. Zgodnie z tą zasadą wyodrębniania stref, w województwie małopolskim wydzielono 3 strefy: aglomerację krakowską, miasto Tanów oraz strefę małopolską. Stąd na terenie Gminy Łabowa obowiązuje ocena wykonana dla całej strefy małopolskiej, często wykonana na podstawie pomiarów na stacjach znacznie odległych od danego terenu.

Dla większości zanieczyszczeń, zgodnie z oceną jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia w roku 2013, strefa małopolska została zaklasyfikowana do klasy A, tj. stężenia związków nie przekraczają poziomów dopuszczalnych oraz docelowych.

O zaliczeniu strefy małopolskiej, w tym Gminy Łabowa, ze względu na ochronę zdrowia ludzi, do niekorzystnej klasy C w 2013 roku zadecydowało:

- przekroczenie dopuszczalnego poziomu PM₁₀ – stężenia średnie roczne,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu PM_{2,5} – stężenia średnie roczne,
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu B(a)P – stężenia średnie roczne.

Przyczynami stwierdzonych przekroczeń było oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków oraz szczególnie lokalne warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń i niekorzystne warunki klimatyczne.

Klasyfikacja stref ze względu na ochronę roślin okazała się bardzo korzystna dla strefy małopolskiej ze względu na to, że nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy stężenia SO₂ i NO_x.

W wyniku klasyfikacji stwierdzono przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu zarówno dla kryterium ochrony zdrowia, jak i roślin.

Wykonana klasyfikacja stref za 2013 rok potwierdziła występujące w poprzednich latach przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ na terenie województwa małopolskiego, co skutkuje kontrolowaniem stężeń zanieczyszczeń na obszarach przekroczeń oraz realizacją wszystkich działań określonych w Programie ochrony powietrza dla województwa małopolskiego opracowanym w 2013 roku i wdrożonym uchwałą Nr XLII/662/13 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30.09.2013 roku.

Tło zanieczyszczenia powietrza dla Gminy Łabowa

- średnie stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ w roku kalendarzowym na poziomie 18,9 µg/m³,
- średnie stężenie pyłu zawieszonego PM_{2,5} w roku kalendarzowym na poziomie 15,2 µg/m³,
- średnie stężenie dwutlenku azotu w roku kalendarzowym na poziomie 4,97 µg/m³,
- średnie stężenie dwutlenku siarki w roku kalendarzowym (wg kryterium ochrony roślin) na poziomie 4,1 µg/m³,
- średnie stężenie tlenku węgla w roku kalendarzowym na poziomie 278,51 µg/m³,

- średnie stężenie benzenu w roku kalendarzowym na poziomie $2,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnie stężenie ołowiu w roku kalendarzowym na poziomie $0,018 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska jest zobowiązany do podawania wartości stężeń średniorocznych dla tych substancji, dla których są one normowane w skali rocznej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031).

4.2.4. Stan przyrody i różnorodności biologicznej

Zgodnie z danymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie, na terenie Gminy Łabowa znajduje się wiele form ochrony przyrody i krajobrazu. Szata roślinna występująca na terenie gminy spełnia następujące funkcje:

- sanitarno-higieniczną polegającą przede wszystkim na wzbogacaniu powietrza w tlen i zmniejszaniu w atmosferze ilości dwutlenku węgla,
- ochronną – polegającą na ochronie gleb przed nadmierną erozją wietrzną, jak również stanowiącą ostoję i schronienie dla świata zwierzęcego,
- retencyjną – polegającą na retencjonowaniu zasobów wodnych (opadów atmosferycznych i wód podziemnych),
- dekoracyjną – wynikającą w dużej mierze z naturalnych cech roślinności (kształt, barwa), uzyskiwane dzięki temu efekty plastyczno – dekoracyjne korzystnie oddziałują na psychikę człowieka,
- produkcyjną – polegającą na pozyskiwaniu naturalnych surowców – drewno, grzyby.

Obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, na których mogą występować gatunki chronione, czy też uprawy rolne poddawane są następującym zagrożeniom i degradacji:

- wypalanie traw i osuszanie terenów,
- zmiana łąk kośnych i pól na monokultury roślin pastewnych i zbożowych,
- zanieczyszczenia powiązane z ruchem komunikacyjnym,
- zanieczyszczenia pyłowe ze źródeł niskiej emisji,
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w następstwie eutrofizacja cieków wodnych,
- niezrekultywowane wyrobiska poeksploatacyjne piasków i żwirów,
- zanieczyszczenia punktowe z dzikich składowisk odpadów, które powodują zmianę siedlisk a w następstwie przekształcenie roślinności,
- niszczenie siedlisk przez ich zamianę na tereny zamieszkałe, drogi.

4.2.5. Stan klimatu akustycznego

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 poz. 1232) definiuje hałas jako: dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu danego obszaru. W decydującym stopniu zależy on od jego urbanizacji oraz rodzaju emitowanego hałasu, tj.:

- hałasu komunikacyjnego od dróg i szyn, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł,
- hałasu przemysłowego obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie,
- hałasu komunalnego towarzyszącego obiektom sportu, rekreacji i rozrywki.

Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są: natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

rodzaj nawierzchni dróg oraz organizacja ruchu drogowego. Na obszarze Gminy Łabowa największe i główne zagrożenie hałasem komunikacyjnym występuje wzdłuż największego szlaku drogowego, jakim jest droga krajowa nr 75.

System komunikacyjny stwarza zagrożenia dla stanu akustycznego środowiska głównie z tytułu transportu drogowego, w tym przede wszystkim ruchu tranzytowego pojazdów ciężkich. Punktem wyjściowym powinien być monitoring hałasu, który prowadzi się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Dotyczy to przede wszystkim ruchliwych tras komunikacyjnych – droga nr 75.

Pomocne w ocenie oddziaływania akustycznego będą mapy akustyczne. Zgodnie z art. 179 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska zarządzający drogą przedkłada niezwłocznie po wykonaniu: fragment mapy akustycznej obejmującej dany powiat – właściwemu Marszałkowi i Staroście oraz fragment mapy akustycznej obejmującej określone województwo – właściwemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, tereny wymagające ochrony akustycznej należy sytuować w odpowiedniej odległości gwarantującej zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu (poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania drogi) lub w odległości mniejszej przy zastosowaniu skutecznych środków ograniczających emisję hałasu, co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie nie prowadził pomiaru emisji hałasu na terenie Gminy Łabowa.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła w 2010 roku na sieci dróg krajowych w województwie małopolskim Generalny Pomiar Ruchu. Średnie natężenie ruchu na drodze krajowej Nr 75 w województwie małopolskim przedstawione zostało w tabeli 3.

Tabela 3. Natężenie ruchu na drodze krajowej Nr 75

Numer punktu pomiar.	Numer drogi		Opis odcinka	Pojazdy silnikowe ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych							
	kraj.	Długość (km)			Nazwa	Motocykle	Sam. osob. mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
			bez przycz.						z przycz.			
20312	75	1,1	KRAKÓW-NIEPOŁOMICE	12541	55	9747	1175	495	1031	30	8	23
20313	75	7,3	NIEPOŁOMICE-SZARÓW	10743	43	8012	1241	500	920	20	7	58
20317	75	2,6	SZARÓW-TARGOWISKO	21410	47	15031	1474	1092	3512	249	5	51
20915	75	14,7	BRZESKO-TYMOWA	8729	38	6538	915	375	725	133	5	8
20916	75	4,0	TYMOWA-JURKÓW	9169	52	7020	875	386	699	125	12	26
20713	75	26,3	JURKÓW-DĄBROWA	9533	56	6923	998	449	970	129	8	6
20714	75	2,2	DĄBROWA-NW. SĄCZ	14689	111	11855	1103	577	856	180	7	49
20715	75	10,0	NW. SĄCZ-ŁABOWA	10455	50	8656	1029	261	258	183	18	84
20716	75	11,3	ŁABOWA-KRZYŻÓWKA	5050	39	4085	519	131	151	120	5	14
20720	75	10,5	KRZYŻÓWKA-TYLICZ	962	12	773	86	29	39	12	11	59

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

20721	75	6,3	TYLICZ-MUSZYŃKA GR. PAŃSTWA	504	8	391	61	9	1	24	10	29
Razem		96,3 km		103785	511	79031	9476	4304	9162	1205	96	407

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Krakowie

Największy udział w transporcie przypada na samochody osobowe oraz mikrobusy – ich liczba na drodze krajowej Nr 75 wynosi 79031. Dużym natężeniem charakteryzują się również samochody ciężarowe. Ich łączna ilość wynosi 22942.

W związku z komunikacyjnym drogowym oddziaływaniem akustycznym, na terenie gminy należy podjąć działania mające na celu zmniejszenie ponadnormatywnego poziomu dźwięku. Dlatego też trzeba przeprowadzić analizę układu komunikacyjnego, zadbać o stan techniczny nawierzchni, zastosować osłony dźwiękochłonne i dźwiękoszczelne w stosunku do zabudowy mieszkaniowej polegające na ochronie za pomocą zabezpieczeń urbanistycznych. W stosunku do projektowanej zabudowy należy zadbać o zachowanie odpowiednich odległości od ciągów komunikacyjnych.

Innym źródłem hałasu mogącym wystąpić na terenie gminy są zakłady przemysłowe i odbywające się w nich procesy technologiczne. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy jest od rodzaju maszyn i urządzeń hałasotwórczych, izolacyjności obudowy hal przemysłowych, prowadzonych procesów technologicznych oraz od funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nimi terenów. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych i warsztatów rzemieślniczych jest obowiązkiem ich właściciela (lub innego podmiotu posiadającego do niego tytuł prawny). Specyfiką hałasu przemysłowego jest jego długotrwałość występowania (zmianowy charakter pracy), a także czasowe krótkotrwałe duże natężenia. Presja hałasu przemysłowego staje się w ostatnich latach mniejsza. Oddawane do użytkowania zakłady są prawidłowo projektowane pod kątem minimalizacji emisji hałasu do środowiska, co zapewniają obowiązujące przepisy. Zakłady istniejące podejmują w większości niezbędne działania organizacyjne i techniczne ograniczające emisję hałasu do wartości zapewniających właściwy standard jakościowy środowiska.

W celu ograniczenia emisji hałasu wykonywany jest szereg działań, tj.:

- wymiana hałaśliwych urządzeń,
- zwiększenie izolacyjności akustycznej przegród budowlanych w pomieszczeniach produkcyjnych, m. in. poprzez wymianę okien i drzwi, zastosowanie kotar dźwiękochłonnych,
- zastosowanie ekranów akustycznych i obudów dźwiękochłonnych,
- montaż wywietrzników z tłumikami hałasu,
- wygłuszenie wnętrza hałaśliwych komór wentylatorów,
- nasadzenie zieleni dźwiękoizolacyjnej,
- wymiana nawierzchni dróg komunikacji wewnętrznej,
- przeniesienie części produkcji do nowo budowanego obiektu, który spełnia wymagania w zakresie ochrony przed hałasem.

4.2.6. Stan środowiska pod względem poziomu pól elektromagnetycznych

Pola elektromagnetyczne występują w otaczającym nas środowisku, w postaci pola wytwarzanego w sposób naturalny lub sztuczny o różnych częstotliwościach. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 poz. 1232) zostały wdrożone nowe regulacje dotyczące ochrony przed polami elektromagnetycznymi (PEM). Ustawa definiuje pola jako, pola elektryczne, magnetyczne, elektromagnetyczne, o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz (zakres promieniowania niejonizującego). Głównym celem ochrony przed PEM jest

zapewnienie jak najlepszego stanu środowiska, poprzez utrzymywanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych, lub co najmniej na tych poziomach. Źródłami pól elektromagnetycznych wytwarzanych w sposób sztuczny, na terenie województwa małopolskiego są:

- stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (110 kV i więcej),
- stacje nadawcze radiowe i telewizyjne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej.

Najbardziej rozpowszechnione źródła promieniowania to m. in.

- nadajniki baz telefonii komórkowej, które pracują w paśmie 900 MHz, 1800 MHz i w wyższych częstotliwościach,
- nadajniki stacji radiowych, emitujące w sposób ciągły w paśmie częstotliwości od 88 MHz do 107 MHz,
- nadajniki radiostacji telewizyjnych emitujących w paśmie częstotliwości od 181 MHz do 694 MHz.

Według ewidencji WIOŚ na terenie Gminy Łabowa znajduje się jedna stacja bazowa telefonii komórkowej zlokalizowana na ul. Łabowa 30.

W ostatnich siedmiu latach Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska nie prowadził pomiarów i ocen poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie Gminy Łabowa.

4.3. Potencjalny wpływ na środowisko w przypadku braku opracowanego dokumentu

Opracowany projekt dokumentu „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021” prezentuje szczegółowe kierunki działań w celu ogólnej poprawy środowiska przyrodniczego. Założone cele i działania uwzględniają obowiązujące przepisy prawa, a ich realizacja w pozytywny sposób wpłynie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, tj. wody powierzchniowe i podziemne, rzeźbę terenu, powietrze atmosferyczne, hałas art. W wyniku ciągłego rozwoju gospodarczego oraz zwiększającego się zapotrzebowania na surowce brak realizacji priorytetów i celów operacyjnych zapisanych w programie przyczyni się do pogorszenia stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

Brak opracowania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa będzie równoważny z brakiem realizacji celów i działań wskazanych w projekcie. Będzie to powodowało, iż stan środowiska przyrodniczego będzie ulegał pogorszeniu.

W wyniku przeprowadzenia analizy prognozuje się, iż głównymi działaniami, które będą wywierały negatywne oddziaływanie na środowisko będą:

- niedostatecznie rozbudowana infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowe, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów oraz na obszarach rekreacji, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej, usytuowanych w sąsiedztwie zbiorników wodnych,
- niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i naturalnych (np. gnojowica), a także środków ochrony roślin (obecnie w ilościach malejących), niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach,
- zanieczyszczenia punktowe z dzikich składowisk odpadów, które powodują zmianę siedlisk a w następstwie przekształcenie roślinności,
- niszczenie siedlisk przez ich zamianę na tereny zamieszkałe, drogi itp.,
- pożary lasów,
- wypalanie traw,
- rozwój przemysłu – powodującego pogorszenie się ogólnego stanu środowiska,
- rosnącą liczbą inwestycji w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo,

- przebieg przez ekosystemy leśne ciągów komunikacyjnych, stanowiących bariery dla przemieszczania się zwierzyny.

4.4. Potencjalny wpływ na środowisko w wyniku realizacji ustaleń zawartych w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

Podstawowym celem aktualizacji Programu Ochrony Środowiska jest charakterystyka wszystkich problemów związanych z ochroną środowiska oraz prawidłowym kształtowaniem środowiska przyrodniczego. Program wskazuje tzw. „punkty zapalne” w środowisku, wywołane nie zrównoważonym rozwojem gospodarczym oraz przedstawia konkretne propozycje działań zmierzających do stopniowej likwidacji zagrożeń.

Wdrożenie zaproponowanych w aktualizacji działań wpłynie w sposób pozytywny zarówno na środowisko przyrodnicze oraz mieszkańców gminy. Prognozowane zmiany stanu środowiska wynikające z realizacji ustaleń projektu aktualizacji programu będą następujące:

- poprawa stanu powietrza atmosferycznego – ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez eliminację wykorzystywania konwencjonalnych źródeł energii w kotłowniach lokalnych oraz gospodarstwach domowych, eliminacja emisji poprzez modernizację ciągów komunikacyjnych, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, rozwój ścieżek rowerowych,
- poprawa jakości środowiska gruntowo – wodnego – modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, wspieranie działań mających na celu zagospodarowanie wód opadowych w gospodarstwach domowych i zakładach przemysłowych,
- zapobieganie degradacji powierzchni ziemi – kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb oraz podejmowanie działań zmniejszających poziom zakwaszenia gleb, wspieranie przedsięwzięć mających na celu tworzenie i rozwój gospodarstw ekologicznych oraz wspieranie rolnictwa integrowanego,
- minimalizacja możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu w środowisku – poprzez integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem – przestrzeganie odległości lokalizacji obiektów mieszkaniowych od pasa drogowego,
- ochrona mieszkańców przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych – przestrzeganie granic stref ochronnych zgodnie z ocenami oddziaływania na środowisko dla urządzeń nadawczych.

V. OCENA I ANALIZA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

5.1. Potencjalne znaczące oddziaływania realizowanego dokumentu

Opracowany Program Ochrony Środowiska prezentuje aktualny stan komponentów środowiska przyrodniczego. Wskazane w opracowaniu działania zmierzają do: racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (zmniejszenia zużycia energii, surowców i materiałów, wzrostu udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrony zasobów kopalin), ochrony powietrza, ochrony przed hałasem (zapewnienia wysokiej jakości powietrza, redukcji emisji gazów i pyłów, zminimalizowania możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu), ochrony przed polami elektromagnetycznymi, ochrony wód (zapewnienia odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacji zużycia wody, właściwej gospodarki wodno-ściekowej), ochrony gleb, ochrony zasobów przyrodniczych (zachowania zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwoju zasobów leśnych) oraz prowadzenie skutecznej akcji edukacyjno-informacyjnej gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

Realizacja projektu pozwoliła wykazać szczegółowe zadania, które mogą oddziaływać na środowisko przyrodnicze analizowanego terenu. Do takich oddziaływań można zaliczyć głównie działania inwestycyjne, które będą realizowane na terenie gminy: rozbudowa sieci kanalizacyjnej, remonty sieci wodociągowych, budowa nowych i modernizacja istniejących ciągów komunikacyjnych. W związku z tym, że umiejscowienie ww. inwestycji będzie zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, nie wystąpi inne negatywne oddziaływanie na środowisko oprócz krótkoterminowego oddziaływania negatywnego podczas prowadzonych robót. Pozornie może się wydawać, że zrezygnowanie z tych działań korzystnie wpłynęłoby na środowisko. Jednak większość tych przedsięwzięć wpływa na warunki życia ludzi, to też istotne jest zachowanie odpowiednich proporcji oraz zastosowanie rozwiązań technicznych przyjaznych środowisku.

Pozostałe działania, mają pozytywny wpływ na stan środowiska oraz kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Poniżej przedstawiono wpływ założeń aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa na poszczególne komponenty środowiska. Ponadto przewidywaną ocenę znaczących oddziaływań, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na poszczególne komponenty środowiska w gminie przedstawiono w tabeli 3.

Wpływ na klimat oraz jakość powietrza atmosferycznego

Realizacja działań zapisanych w projekcie pozwoli wyeliminować negatywne oddziaływanie zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, a tym samym wpłynie pozytywnie na warunki klimatyczne. Pozytywny wpływ na jakość powietrza będzie miała realizacja działań związanych ze zmianą systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe.

Dość znaczący pozytywny wpływ na poprawę jakości powietrza oraz warunków klimatycznych prognozuje się w wyniku realizacji działań związanych z rozwojem energetyki odnawialnej.

Zmiana klimatu stanowi jedno z największych wyzwań ludzkości w nadchodzących latach. Wciąż rosnące temperatury, topniejące lodowce, a także coraz częstsze susze i powodzie świadczą o tym, że zmiana klimatu naprawdę następuje. Zagrożenie dla całej planety oraz przyszłych pokoleń jest olbrzymie, dlatego też należy podjąć pilne działania.

Racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych jest jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju przynoszącym wymierne efekty ekologiczno-energetyczne. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym świata, przyczynia się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych, poprawy stanu środowiska w wyniku redukcji zanieczyszczeń do atmosfery i wód oraz redukcję ilości wytwarzanych odpadów. Odpowiednie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii może przyczynić się w dużym stopniu do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i tym samym przeciwdziałać dalszym zmianom klimatu związanych z podwyższaniem się średniej temperatury atmosfery.

Planowane do realizacji zadania to przede wszystkim promocja wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszające materiałochłonność gospodarki oraz wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii.

Rozpatrując szerszy horyzont czasowy realizacja działań związanych z wykorzystaniem energetyki odnawialnej winna być związana z szeroką i szczegółową analizą wpływu oddziaływania tych obiektów na florę i faunę.

Dodatkowo jednym z planowanych działań jest termomodernizacja budynków – przede wszystkim budynków użyteczności publicznej, tj. placówek oświatowych, świetlic wiejskich art. Podczas planowania procesów termomodernizacyjnych należy brać pod uwagę ich położenie oraz fakt, że przeprowadzanie prac może bezpośrednio oddziaływać na potencjalne siedliska zwierząt (ptaki i nietoperze), w tym jerzyka (*Apus apus*) i wróbla (*Passer domesticus*). Niewłaściwie prowadzone remonty i ocieplenia budynków wykonywane bez uwzględnienia potrzeb biologicznych zwierząt je zasiedlających, mogą naruszać przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także istotnie przyczynić się do zmniejszania populacji gatunków chronionych, takich jak jerzyk (*Apus apus*). Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody, w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Przed podejmowaniem jakichkolwiek prac inwestycyjnych należy przeprowadzić inwentaryzację budynków przewidzianych do termomodernizacji pod względem występowania w ich pobliżu gatunków dziko występujących zwierząt (ptaków i nietoperzy). W razie stwierdzenia występowania takich gatunków należy dostosować termin oraz sposób wykonania prac do okresów rozrodczych.

Potencjalnymi źródłami zanieczyszczenia powietrza mogą być działania związane z termicznym przekształcaniem odpadów. Aktualnie na terenie gminy nie wszyscy mieszkańcy objęci są zorganizowaną zbiórką odpadów, co może wpływać w sposób negatywny na jakość powietrza atmosferycznego. Negatywny wpływ może wywierać samodzielne zagospodarowanie odpadów przez mieszkańców poprzez ich spalanie w paleniskach domowych. W wyniku takowego spalania odpadów do powietrza emitowane są niebezpieczne zanieczyszczenia takie jak tlenki azotu, dwutlenki siarki, chlorowodór, fluorowodór itp. W projekcie aktualizacji programu zakłada się objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem zbierania, co w znaczący sposób wpłynie na poprawę powietrza atmosferycznego, ponieważ wyeliminuje samodzielne zagospodarowanie odpadów przez mieszkańców. Kolejnym elementem, który może wywierać pozytywny wpływ na polepszenie stanu powietrza atmosferycznego jest realizacja działań związanych z ograniczeniem ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowisko. Będzie to realizowane przede wszystkim poprzez wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych na terenie gminy oraz wprowadzenia określonych technologii do zagospodarowywania tego typu odpadów. W wyniku tych działań w znaczący sposób zmieni się skład odpadów składowanych na składowisku, przyczyni się to do ograniczenia powstawania i emisji gazów składowiskowych.

Również negatywne krótkookresowe oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego może wystąpić podczas wszystkich prac budowlanych. Realizacja takich zadań jak budowa dróg, czy budowa nowych odcinków sieci będzie ingerowała w środowisko przyrodnicze, spowoduje degradację pokrywy glebowej oraz spowoduje krótkookresowe pylenie podczas realizacji inwestycji. Jednak oddziaływanie będzie chwilowe i ustąpi z chwilą zakończenia prac budowlanych.

W długoterminowej perspektywie wpłynie to jednak w sposób pozytywny na jakość powietrza atmosferycznego.

Wpływ na środowisko gruntowo-wodne, powierzchnię ziemi i krajobraz

Prawidłowa realizacja działań zapisanych w projekcie pozwoli wyeliminować wystąpienie potencjalnych zagrożeń środowiska gruntowo-wodnego gminy. Sukcesywna budowa sieci kanalizacyjnej wpłynie w pozytywny sposób na poprawę środowiska gruntowo – wodnego. Realizacja działań zapisanych w Programie wyeliminuje możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska.

Budowa, rozbudowa i modernizacja odcinków sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej wykazywać będą zdecydowanie długotrwałe pozytywne oddziaływanie na wody powierzchniowe, jak i również na wody podziemne. Nowo powstałe i zmodernizowane odcinki sieci przyczynią się do ograniczenia strat wody powstających w następstwie przesyłu. Dzięki budowie sieci wodociągowej mieszkańcy będą mieli zapewnioną wodę do spożycia o lepszej jakości. Natomiast realizacja budowy kanalizacji sanitarnej wyeliminuje możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska.

Oddziaływanie zadań na wody powierzchniowe oraz podziemne wyznaczonych w programie, będzie oceniane na podstawie procedury ocen oddziaływania na środowisko podczas procesu ubiegania się o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji inwestycji na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz.1235).

Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów będzie sprzyjało zmniejszeniu ilości odpadów składowanych w miejscach do tego nieprzeznaczonych, tj. tereny leśne, przydrożne rowy. Realizacja tego zadania przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczeń nieorganicznych, tj. chlorki, siarczany, węglany itp. oraz zanieczyszczeń organicznych oznaczanych jako BZT₅ czy ChZT, wprowadzanych wraz z wodami opadowymi do środowiska gruntowo-wodnego.

Jedno z działań zapisanych w projekcie obejmuje zwiększenie lesistości. Zwiększenie ilości drzew na terenie gminy nie wiąże się tylko ze wzrostem jej atrakcyjności. Za sprawą procesu fotosyntezy lasy odnawiają zapasy tlenu w atmosferze i jednocześnie obniżają zawartość dwutlenku węgla w powietrzu, a tym samym łagodzą efekt cieplarniany. Dodatkowo większa ilość lasów to przede wszystkim mniej wyjałowionych gleb, lepsza regulacja obiegu wody w przyrodzie, ochrona gleb przed erozją, a także przeciwdziałanie powodziom. Jednak z uwagi na to, że niewłaściwie przeprowadzone zadrzewienia mogą doprowadzić do zniszczenia cennych siedlisk przyrodniczych i stanowisk chronionych gatunków, takich jak murawy kserotermiczne i teren występowania gniewosza plamistego, do czasu wykonania inwentaryzacji przyrodniczej gminy każdorazowo przed zalesieniem lub zadrzewieniem terenu niezbędne jest wykonanie rozpoznania przyrodniczego.

Negatywne oddziaływanie związane będzie przede wszystkim z budową poszczególnych obiektów i instalacji, co wiąże się z rozległymi wykopami pod sieci kanalizacji sanitarnej. Roboty budowlane powinny być prowadzone w taki sposób, aby zmniejszyć negatywne oddziaływanie na środowisko poprzez odpowiednią inwentaryzację przyrody na określonym

obszarze, rozpoznanie prawdopodobnych zagrożeń mogących wystąpić w trakcie prowadzonych prac, odpowiednio zorganizowaną gospodarkę odpadami podczas robót oraz jak największe ograniczenie terenu prowadzonych prac. Przy realizacji działań inwestycyjnych może dochodzić do zaburzenia stosunków wodnych na etapie budowy. Długoterminowo prognozuje się występowanie oddziaływania nieskumulowanego związanego z budową ciągów komunikacyjnych, możliwe jest przedostawanie zanieczyszczeń ze spływających ciągów komunikacyjnych bezpośrednio do środowiska gruntowo – wodnego. Ograniczenie wystąpienia negatywnych oddziaływań możliwe jest poprzez odpowiedni dobór lokalizacji planowanej inwestycji. Podczas realizacji danej inwestycji należy brać pod uwagę lokalne uwarunkowania, które w jak najmniejszy sposób będą wpływały na degradację środowiska. Przeciwdziałanie wystąpieniu negatywnych oddziaływań winno odbywać się na etapie planowania danej inwestycji. Opracowanie właściwego projektu, który uwzględniłby potrzeby ochrony środowiska oraz zasady zrównoważonego rozwoju, zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli w znacznym stopniu ograniczyć negatywne oddziaływania.

Negatywne oddziaływanie na środowisko gruntowo-wodne zadań wyznaczonych w programie, będzie dotyczyło tylko etapu budowy określonych elementów infrastruktury i będzie posiadać charakter przejściowy.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie miało charakter krótkoterminowy i negatywny. Oddziaływanie to dotyczy następujących zadań na etapie budowy oraz prac ziemnych: budowy i rozbudowy dróg, sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, a także ścieżek rowerowych.

Po zakończeniu etapu budowy oraz prac ziemnych będzie występować oddziaływanie pozytywne o charakterze długoterminowym.

Zadania inwestycyjne związane z pracami budowlanymi w sposób negatywny będą również wpływać na krajobraz. Będą to oddziaływania krótkoterminowe, występujące podczas prowadzonych robót budowlanych. Budowa dróg na terenie gminy doprowadzi do stałej i nieodwracalnej zmiany krajobrazu. Oddziaływanie na krajobraz będzie związane ze zmianami w postrzeganiu krajobrazu przez mieszkańców, będą to zmiany wizualne dotyczące ładu przestrzennego. W związku z tym, że umiejscowienie ww. inwestycji będzie zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, nie wystąpi inne negatywne oddziaływanie na krajobraz oprócz wcześniej wymienionego krótkoterminowego oddziaływania negatywnego podczas prowadzonych robót.

Oddziaływanie pozytywne długoterminowe na środowisko gruntowo-wodne, powierzchnie ziemi i krajobraz nastąpi po zakończeniu inwestycji, o ile prace zostaną wykonane zgodnie z możliwościami technicznymi z punktu widzenia przepisów ochrony środowiska. Warunki hydrologiczne i gruntowo-wodne terenu oraz prognozowane oddziaływanie inwestycji na wody oraz grunty zostaną ocenione na podstawie procedury ocen oddziaływania na środowisko podczas procesu ubiegania się o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji inwestycji na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz.1235).

Wpływ na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, przyrodę, obszary o szczególnych właściwościach naturalnych oraz zasoby naturalne

Przedsięwzięcia dotyczące ochrony zasobów wodnych w sposób pozytywny będą wpływać na obszary o szczególnych właściwościach naturalnych, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta oraz przyrodę. Realizacja tych przedsięwzięć przyczyni się do poprawy warunków bytowania gatunków roślin oraz zwierząt będących przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000. W wyniku realizacji tych przedsięwzięć zmniejszy się także eutrofizacja wód powierzchniowych.

W związku z poprawą jakości wód powierzchniowych i podziemnych będzie występować długotrwałe oddziaływanie pozytywne na ww. elementy środowiska.

W wyniku realizacji zadań dotyczących ochrony powietrza atmosferycznego przewiduje się poprawę jakości powietrza, co z kolei w sposób pozytywny wpłynie na wartości przyrodnicze gminy.

Zadania dotyczące ochrony przyrody mają na celu ochronę walorów przyrodniczych oraz krajobrazowych na terenie gminy, tak więc wpłyną one pozytywnie na analizowane elementy środowiska.

Większość zadań wyznaczonych w programie będzie pozytywnie oddziaływać na zwierzęta i przyrodę. Oddziaływania te będą miały charakter, pośredni, bezpośredni, stały oraz długoterminowy.

Zgodnie z założeniami aktualizacji Programu Ochrony Środowiska realizacja niektórych zadań założonych w dokumencie może wywierać krótkookresowy negatywny wpływ na różnorodność biologiczną. Planowane inwestycje mogą wywierać negatywne oddziaływanie na organizmy żywe. Związane jest to przede wszystkim z realizacją działań inwestycyjnych.

Podczas realizacji inwestycji mogą nastąpić negatywne oddziaływania związane z oddziaływaniem hałasu oraz usunięciem części roślinności. Prowadzone prace budowlane mogą wpływać negatywnie na bioróżnorodność wskutek m.in. niszczenia siedlisk chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, tworzenia barier w migracji zwierząt czy też zmiany warunków siedliskowych.

Inne negatywne oddziaływanie związane jest z elementami infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, które przechodzą przez tereny cenne przyrodniczo. Największe zagrożenie stanowią drogi, gdyż mogą tworzyć barierę dla przemieszczających się zwierząt, zmieniają ich trasy migracyjne oraz zagrażają ich życiu.

Można założyć, że większość proponowanych inwestycji nie będzie negatywnie oddziaływać na obszary o szczególnych właściwościach naturalnych z uwagi na oddalenie oraz niewielki zakres oddziaływania przedsięwzięć.

Ze względu na brak informacji o dokładnych miejscach realizacji inwestycji wyznaczonych w programie, trudno jest określić ich wpływ na stan środowiska.

Oddziaływanie zadań wyznaczonych w programie na obszary objęte ochroną w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2013, poz. 627 ze zm.) będą oceniane na podstawie zapisów określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz.1235).

Na terenie Gminy Łabowa znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- **Rezerwat „Barnowiec”, „Łabowiec”, „Uhryń”,**
- **Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu,**
- **2 obiekty objęte ochroną w formie pomników przyrody,**
- **PLB180002 obszar specjalnej ochrony ptaków Beskid Niski** – stanowi jedną z najważniejszych krajowych górskich ostoi lęgowych rzadkich ptaków, w szczególności dzięciołów, ptaków drapieżnych, sów i muchołówek. Jest to najważniejsza w Polsce ostoja lęgowa orlika krzykliwego *Aquila pomarina* (160– 180 par lęgowych, blisko 10% ogólnokrajowej populacji lęgowej), puszczyka uralskiego *Strix uralensis* (370–420 par lęgowych, ponad 40% ogólnokrajowej populacji lęgowej), dzięcioła biało-grzbiatego *Dendrocopos leucotos* (300–350 par lęgowych, ponad 50% ogólnokrajowej populacji lęgowej) i muchołówki małej *Ficedula parva* (1200–1800 par lęgowych, ok. 5% ogólnokrajowej populacji lęgowej) oraz jedna z kilku głównych krajowych ostoi lęgowych bociana czarnego *Ciconia nigra* (30–40 par lęgowych, ok. 3% ogólnokrajowej populacji lęgowej), orła przedniego *Aquila chrysaetos* (6 par lęgowych, blisko 20% ogólnokrajowej

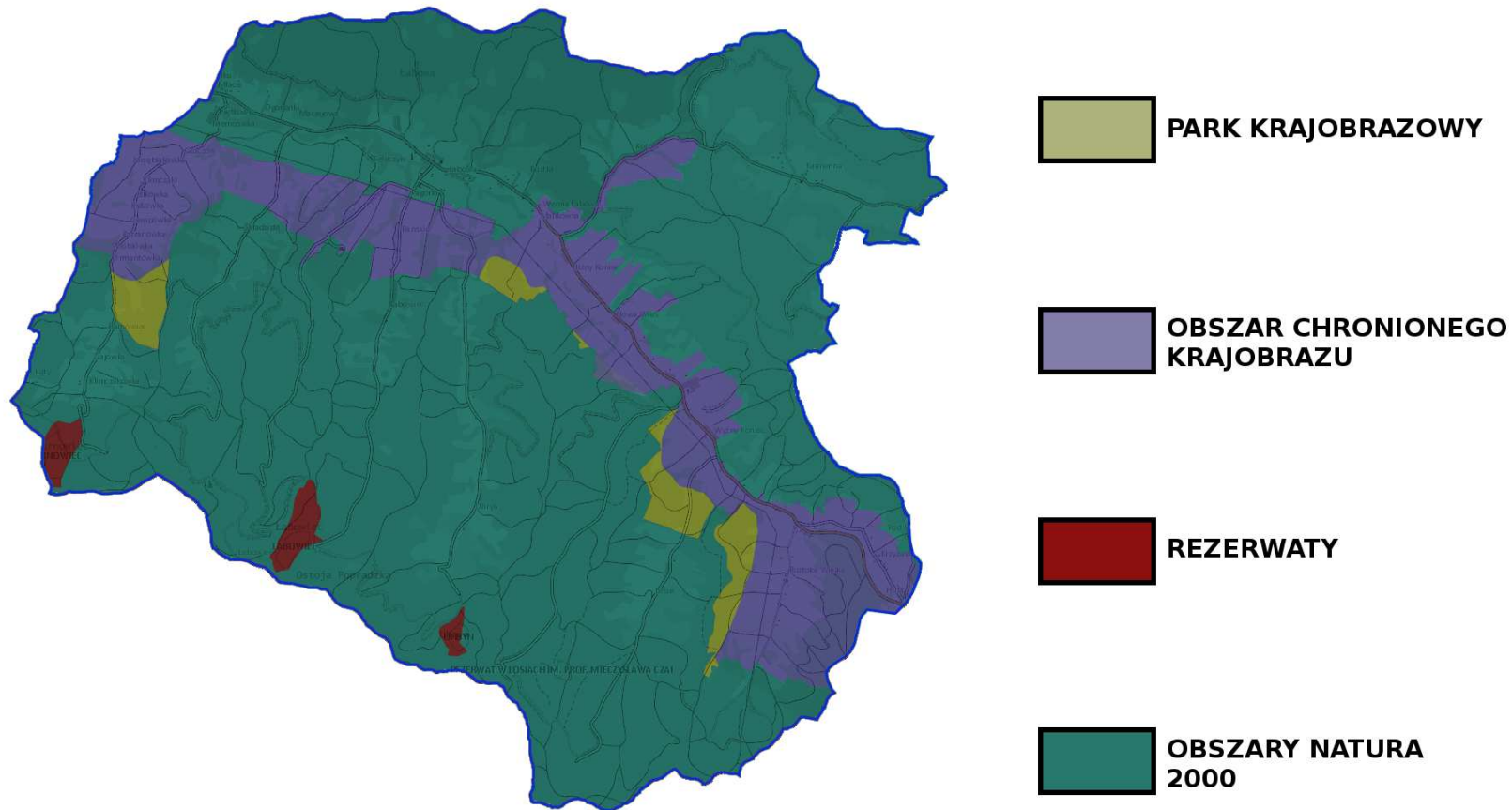
populacji lęgowej), jarzątka *Bonasa Banasia* (400–450 par lęgowych, ok. 1% ogólnokrajowej populacji lęgowej), sóweczki *Glaucidium passerinum* (12–18 par lęgowych, ok. 3% ogólnokrajowej populacji lęgowej), dzięcioła zielonosiwego *Picus canus* (130–160 par lęgowych, ponad 5% ogólnokrajowej populacji lęgowej), dzięcioła trójpalczastego *Picoides tridactylus* (35–45 par lęgowych, ponad 5% populacji ogólnokrajowej) i muchołówki białoszyjej *Ficedula albicollis* (1200–1800 par lęgowych, ok. 25% populacji ogólnokrajowej). Na uwagę zasługuje także stosunkowo znaczna liczebność tutejszych populacji lęgowych derkacza *Crex crex* (300–400 odżywiających się samców, blisko 1% ogólnokrajowej populacji lęgowej) i zimorodka *Alcedo atthis* (60–80 par lęgowych, ponad 1% ogólnokrajowej populacji lęgowej).

- **PLH120036 specjalny obszar ochrony siedlisk Łabowa** – obszar obejmuje kolonię rozrodczą podkowca małego, zagrożonego gatunku nietoperza z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, oraz jego żerowisko. Kolonia rozrodcza podkowców liczy ok. 130 osobników. Chronione mają być zarówno miejsca rozrodu, jak i żerowania nietoperzy. Na terenie obszaru występują też dobrze zachowane płaty kwaśnych i żyznych buczyn, siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Przedmiotem ochrony na obszarze jest przede wszystkim podkowiec mały, a głównym celem ochrony jest utrzymanie wielkości jego populacji oraz powierzchni i jakości żerowisk przynajmniej na aktualnym poziomie, a także utrzymanie warunków zapewniających możliwość trwałego wykorzystywania schronienia przez kolonię rozrodczą tego nietoperza. W przypadku leśnych typów siedlisk przyrodniczych celem ochrony jest utrzymanie ich powierzchni oraz struktury i funkcji przynajmniej na aktualnym poziomie.
- **PLH120019 specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Popradzka** – na terenie Ostoi Popradzkiej stwierdzono występowanie 16 siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Siedliska leśne, stanowiące trzon ostoi, to głównie kwaśne i żyzne buczyny, a także jaworzyny, rzadko notowane w Karpatach grądy oraz wzdłuż potoków - łągi olszowe. Spośród siedlisk nieleśnych, najważniejsze to przede wszystkim zbiorowiska łąkowe i murawy bliźniczkowe oraz rozległe kompleksy młak eutroficznych. W Beskidzie Sądeckim stwierdzono występowanie bardzo rzadkiego mchu z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej – bezlistna okrywowego *Buxbaumia viridis*. Znajduje się tu także jedyne znane w Polsce stanowisko pierwiosnki omączonej *Primula farinosa*. Ostoja Popradzka stanowi ważne miejsce bytowania karpackiej fauny, z typowymi dla karpackiej puszczy dużymi drapieżnikami (rysiem, wilkiem oraz niedźwiedziem) i dużymi kopytnymi (jeleń, sarna, dzik). Notowano tu występowanie aż 5 gatunków bezkręgowców z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (nadobnica alpejska, czerwończyk nieparek, krasopani hera, biegacz urozmaicony, poczwarówka zwężona). Potoki zamieszkują typowo górskie gatunki, jak: brzanka, głowacz białopłetwy czy minóg strumieniowy, a także głowacica, która została introdukowana w dorzeczu Dunajca. Doliny beskidzkich rzek i potoków zasiedla wydra i bóbr, a miejsca podmokłe zamieszkują traszk: grzebieniasta i karpacka oraz kumaki górskie. W wyższych partiach Beskidu Sądeckiego spotkać można niezwykle rzadkie w Polsce gatunki węży: gniewosza plamistego i węża Eskulapa. W sąsiedztwie obszaru znajdują się też ważne kolonie rozrodcze i zimowiska nietoperzy, m.in. dawna cerkiew w Wierchomli Wielkiej, Szkoła w Wojkowej, cerkiew w Krynicy i kościół w Leluchowie. Obszar Beskidu Sądeckiego stanowi ich żerowisko .

Rysunek 1 przedstawia położenie Gminy Łabowa na tle form ochrony przyrody.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁĄBOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021

Rysunek 1. Położenie Gminy Łąbowa na tle form ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie własne

W ustawie o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 poz. 627) zapisane są działania których realizacja zabroniona jest na terenie rezerwatów przyrody, należą do nich:

- 1) budowa lub przebudowa obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- 3) chwytanie lub zabijanie dziko występujących zwierząt, zbieranie lub niszczenie jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślne płoszenie zwierząt kręgowych, zbieranie poroży, niszczenie nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- 4) polowanie, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- 5) pozyskiwanie, niszczenie lub umyślne uszkodzanie roślin oraz grzybów;
- 6) użytkowanie, niszczenie, umyślne uszkodzanie, zanieczyszczanie i dokonywanie zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- 7) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- 9) niszczenie gleby lub zmiana przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- 10) palenie ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używanie źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 11) prowadzenie działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- 12) stosowanie chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- 13) zbiór dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 14) połów ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- 15) ruch pieszy, rowerowy, narciarski i jazda konna wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 16) wprowadzanie psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.8);
- 17) wspinaczka, eksploracja jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 18) ruch pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 19) umieszczanie tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego
- 20) zakłócanie ciszy;
- 21) używanie łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawianie sportów wodnych i motorowych, pływanie i żeglowanie, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 22) wykonywanie prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;

- 23) biwakowanie, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 24) prowadzenie badań naukowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody - bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 25) wprowadzanie gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- 26) wprowadzanie organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- 27) organizacja imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu mogą obowiązywać zakazy, stanowiące zapisy art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 poz. 627):

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
- 9) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego.

W przypadku pomników przyrody obowiązują poniższe zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,

- 6) wylewania gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym tofru, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, nieszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- 10) umieszczania tablic reklamowych.

Proponowane w programie przedsięwzięcia będą realizowane poza terenem rezerwatów przyrody, obszarów chronionego krajobrazu oraz pomników przyrody, dzięki czemu nie wpłyną negatywnie na ww. formy ochrony przyrody.

W przypadku obszarów Natura 2000 nie obowiązują zakazy, tak jak w przypadku wcześniej wspomnianych form ochrony przyrody. Ochrona na obszarach Natura 2000 polega głównie na ograniczeniu realizacji działań, które mogą przyczynić się do znacznego pogorszenia się stanu siedlisk roślin i zwierząt, jak również negatywnie oddziaływać na gatunki chronione znajdujące się na obszarze Natura 2000. W przypadku obszarów Natura 2000 tworzy się oraz wykonuje plany zadań ochronnych. Dokument sporządzany jest w ciągu 6 lat od ustanowienia obszaru specjalnej ochrony ptaków bądź też zatwierdzenia przez Komisję Europejską obszaru który ma znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych można również sporządzać dla obszaru zaproponowanego przez Komisję Europejską, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Plany ustanawiane są na 10 lat przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, kierując się potrzebą utrzymania oraz przywracania do odpowiedniego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000,
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony,
- cele działań ochronnych,
- określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3, uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i i uwarunkowaniach ich ochrony,
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

W trakcie opracowywania znajduje się projekt planu zadań ochronnych dla Ostoi Popradzkiej PLH120019.

Obszary Natura 2000: PLB180002 Beskid Niski i PLH120036 Łabowa nie posiadają planów zadań ochronnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2014 poz. 1348), w stosunku do zwierząt należących do gatunków dziko występujących, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą lub częściową, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania,
- 2) umyślnego okaleczania i chwytania,
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych,
- 4) transportu,
- 5) chowu,
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków,
- 7) niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania,
- 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień,
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień,
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków,
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków,
- 12) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca,
- 13) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W przypadku roślin należących do dziko występujących gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409) wprowadza następujące zakazy:

- 1) umyślnego niszczenia,
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzenia,
- 3) niszczenia ich siedlisk,
- 4) pozyskiwania lub zbioru,
- 5) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków,
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków, z tym że zakaz transportu dotyczy gatunków oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (2),
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków,
- 8) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym,
- 9) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących grzybów objętych ochroną ścisłą o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408), wprowadza się poniższe zakazy:

- 1) umyślnego niszczenia,
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzenia,
- 3) niszczenia ich siedlisk,
- 4) pozyskiwania lub zbioru,
- 5) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków,
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków,
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków,
- 8) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym,
- 9) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków objętych ochroną częściową wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego niszczenia,
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzenia,

- 3) niszczenia ich siedlisk,
- 4) pozyskiwania lub zbioru,
- 5) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym,
- 6) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

Przed podejmowaniem jakichkolwiek prac inwestycyjnych należy przeprowadzić analizę możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania na obszary o szczególnych walorach naturalnych występujących na terenie gminy. Przeciwdziałanie wystąpieniu negatywnych oddziaływań winno odbywać się na etapie planowania danej inwestycji.

Dość znaczący pozytywny wpływ na poprawę jakości powietrza oraz warunków klimatycznych prognozuje się w wyniku realizacji działań związanych z rozwojem energetyki odnawialnej. Planowane do realizacji zadania to na razie przede wszystkim promocja wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszające materiałochłonność gospodarki oraz wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii. Rozpatrując szerszy horyzont czasowy realizacja działań związanych z wykorzystaniem energetyki odnawialnej winna być związana z szeroką i szczegółową analizą wpływu oddziaływania tych obiektów na florę i faunę.

Energia wiatru

Analizując środowiskowe skutki rozwoju energetyki wiatrowej należy wziąć pod uwagę, zgodnie z konstytucyjnym zapisem o kierowaniu się w ochronie środowiska zasadą trwałego i zrównoważonego rozwoju, czynniki gospodarcze i społeczne determinujące potrzebę rozwoju tego sektora energetyki w Polsce. Jednocześnie nie można zapominać o uwarunkowaniach wynikających z konieczności ochrony środowiska, w tym walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Farmy wiatrowe na etapie budowy i likwidacji mogą oddziaływać na następujące komponenty środowiska:

- wody powierzchniowe i podziemne (poprzez zanieczyszczenie wód),
- powietrze (poprzez zanieczyszczenie powietrza),
- klimat akustyczny (poprzez emisję hałasu),
- pola elektromagnetyczne (poprzez jego imisję),
- glebę (poprzez zanieczyszczenie gleby i wytwarzanie odpadów),
- warunki życia i zdrowie ludzi (poprzez hałas, pylenie oraz zakłócenie dotychczasowych warunków życia),
- faunę (poprzez zniszczenie miejsc przebywania, kryjówek, żerowisk i tras migracji zwierząt oraz zakłócenia funkcjonowania ich populacji), florę oraz siedliska przyrodnicze,
- krajobraz (poprzez spowodowanie widocznych zmian w krajobrazie).

Również etap eksploatacji elektrowni wiatrowych wiąże się z ww. oddziaływaniami na środowisko. Warto tu wspomnieć o oddziaływaniu na ornitofaunę i chiropterofaunę. Podstawowe rodzaje negatywnych oddziaływań farm wiatrowych na ptaki oraz nietoperze obejmują:

- możliwość śmiertelnych zderzeń z elementami wiatraków,
- bezpośrednią utratę siedlisk, ich fragmentację i przekształcenia,
- utratę miejsc żerowania,
- zniszczenie kryjówek.

Dla obiektów takich jak elektrownie wiatrowe, lokalizowanych z reguły na terenach o niskiej gęstości zaludnienia, obowiązują najostre przewidziane w prawie normy – 45 dB w dzień i 40 dB w nocy. Rozważając kwestię minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od zabudowań

mieszkalnych trudno jest podać bezwzględną odległość od zabudowań mieszkalnych, w jakiej powinny być lokalizowane turbiny wiatrowe, aby nie powodować negatywnego wpływu na ludzi. Uwarunkowane jest to faktem, iż określenie odległości od obiektów mieszkalnych, w jakiej można umiejscawiać farmy wiatrowe bez generowania negatywnych oddziaływań na ludzi, zależy przede wszystkim od indywidualnych parametrów technicznych planowanych turbin wiatrowych. Wielkość i natężenie wpływu elektrowni wiatrowych na otoczenie zależy od wielu czynników. Rozpatrując przykładowo kwestie poziomu hałasu emitowanego przez elektrownie wiatrowe, pod uwagę trzeba wziąć nie tylko parametry techniczne samej turbiny, jak np. jej wysokość, ale również ukształtowanie terenu, prędkość oraz kierunek wiatru czy rozchodzenie się fal dźwiękowych w powietrzu. Jednocześnie ważna jest też kwestia samego modelu elektrowni, zastosowanego generatora o określonej mocy, a także innych szczegółowych technicznych uwarunkowań zastosowanych przy każdym projekcie.

Podczas wstępnej oceny lokalizacji turbin wiatrowych, podstawowymi elementami środowiskowymi, które powinno się brać pod uwagę, oprócz wyłączenia obszarów cennych przyrodniczo są wiatr oraz rodzaj terenu. Lokalizacja inwestycji wiatrowej w dużej mierze wyznaczona jest wieloletnimi badaniami średnich prędkości wiatru w poszczególnych miesiącach roku na danym terenie. Przyjmuje się, że w przypadku średniej rocznej prędkości wiatru powyżej 7 m/s inwestycje można uznać za opłacalną. Teren pod elektrownie powinien być bezleśny, najlepiej trawiasty, dzięki czemu ruch powietrza wokół elektrowni będzie niezaburzony. Realizacja takiej inwestycji wymaga dużej oraz otwartej przestrzeni. Szacuje się, że 99% gruntów, które leżą w obszarze oddziaływania elektrowni wiatrowej nadają się do użytku rolniczego – uprawy ziemi jak i hodowli zwierząt. Jeśli chodzi o orografię terenu to między obszarem górskim a równiną występuję znacząca różnica warunków wietrznych. Obszar o zróżnicowanej powierzchni przyczynia się do powstania zaburzeń w swobodnym przepływie wiatru.

Energia słoneczna

Fotowoltaika w porównaniu do technologii wiatrowej (wpływającej na awifaunę i chiropterofaunę) czy technologii wodnej (ingerującej w gospodarkę wodną, zmieniającą strukturę terenu, wysiedlającą gatunki) w najmniejszym stopniu w sposób negatywny wpływa na środowisko. Wadą tego typu energii odnawialnej jest możliwość oślepiania ptaków oraz kwestia niechcianych odpadów po eksploatacji paneli słonecznych.

Odpowiednią lokalizacją dla farm fotowoltaicznych są miejsca o relatywnie dobrym nasłonecznieniu. Zgodnie z publikacją Zespołu Aktynometrii Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej „Warunki klimatyczne i meteorologiczne do wykorzystania energii promieniowania słonecznego w warunkach Polski” określono przydatność poszczególnych regionów Polski dla potrzeb energetyki słonecznej. Jako kryteria przyjęto: liczbę godzin ze słońcem, sumy miesięczne i roczne promieniowania całkowitego, przezroczystość atmosfery (w tym wpływy antropogeniczne), albedo podłoża, długość oraz czas wystąpienia nieprzerwanych okresów dopływu bezpośredniego promieniowania Słońca, a także ocenę warunków lokalnych. W rezultacie wydzielono 11 regionów, które uszeregowano według przydatności dla energetyki słonecznej (Rysunek 2):

- I – region Nadmorski,
- II – region Pomorski,
- III – region Mazursko – Siedlecki,
- IV – region Suwalski,
- V – region Wielkopolski,
- VI – region Warszawski,
- VII – region Podlasko – Lubelski,

VIII – region Śląsko – Mazowiecki,
IX – region Świętokrzysko-Sandomierski,
X – region Górnośląski,
XI – region Podgórski.

Rysunek 2. Regiony helioenergetyczne Polski

Źródło: „Warunki klimatyczne i meteorologiczne do wykorzystania energii promieniowania słonecznego w warunkach Polski”, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Najkorzystniejsze warunki solarne obserwuje się w pasie nadmorskim, w obszarze tym od kwietnia do września występują najwyższe sumy promieniowania całkowitego i najwięcej godzin uświetnienia.

Region Podlasko - Lubelski również się wyróżnia ze względu na częsty napływ suchych mas powietrza z nad Ukrainy. Najmniej korzystne warunki obserwuje się w regionach Podgórskim, Suwalskim, Warszawskim oraz Górnośląskim.

Ponadto w regionach Górnośląskim i Warszawskim na ich przydatność rzutują zanieczyszczenia powietrza pochodzenia przemysłowego, z kolei w regionie Podgórskim wpływa zachmurzenie typu orograficznego, szczególnie uwidaczniające się w czerwcu, tym samym znacznie ograniczając wówczas dopływ bezpośredniego promieniowania Słońca. W regionie tym ze względu na duże zróżnicowanie wysokości nad poziomem morza zauważa się korzystniejsze warunki solarne na szczytach górskich, szczególnie tych powyżej 1000 m n.p.m.

Biomasa

Biomasa mimo iż jest zaliczana do odnawialnych źródeł energii odznacza się dość istotnym negatywnym oddziaływaniem na środowisko. Spalanie biopaliw produkowanych z roślin charakteryzują się często zbliżoną emisją niebezpiecznych zanieczyszczeń takich jak NO₂, pyły czy WWA. Nieużytki rolne stanowiące duży potencjał wykorzystania biomasy są zazwyczaj siedliskiem bogatej flory i fauny, która będzie zniszczona przywracając uprawę rolną na tym terenie. Natomiast zagospodarowanie tych terenów pod uprawę biopaliw związane będzie z użyciem środków ochrony roślin i nawozów, które z kolei nie są przyjazne dla środowiska.

Energia wodna

Wykorzystanie wodnych zasobów energetycznych jest zależne od szeregu uwarunkowań - jednym z podstawowych są między innymi energetyczność naturalna rzeki (wielkość i równomierność przepływów), wpływ małej elektrowni wodnej tzw. MEW na środowisko oraz opłacalność przedsięwzięcia. Właśnie ze względu na oddziaływanie MEW na środowisko należy każdą taką inwestycję rozpatrywać indywidualnie i bardzo szczegółowo. Małe elektrownie wodne (MEW) mogą wpływać na środowisko zarówno w sposób pozytywny jak i negatywny. Są przede wszystkim istotnym elementem regulacji stosunków wodnych – zbiorniki im towarzyszące zwiększają retencję wody, mogą służyć do celów przeciwpowodziowych, przeciwpożarowych czy rekreacyjnych. Dodatkowo woda przechodząca przez turbinę podlega natlenieniu, co poprawia jej zdolność do samooczyszczenia. Istnieje jednak wiele elementów, które przemawiają przeciw takiemu wykorzystywaniu energii wody. Podstawowymi przeciwwskazaniami jest budowa MEW, która wymaga przegrodzenia rzeki nową budowlą piętrzącą (zaporą lub jazem). Przegrodzenie rzeki wiąże się z ingerencją w naturalny ekosystem, przynosi nieodwracalne zmiany a w pierwszej kolejności stanowi zakłócenie swobodnego przepływu ryb. Obecność przepławek (których budowa jest obecnie wymagana prawem) nie stanowi wystarczającego zabezpieczenia – ryby często nie są w stanie ich pokonać, a w przypadku niewłaściwych zabezpieczeń, są w tych miejscach masowo odławiane przez kłusowników. Ponadto zbiornik przed tamą staje się często osadnikiem ścieków prowadzonych przez rzekę. Zbiorniki takie są jednocześnie podatne na eutrofizację, spowodowaną stałym dopływem i gromadzeniem się związków azotu i fosforu. Może się też zdarzyć, że podniesienie poziomu wód gruntowych po wybudowaniu zbiornika przyniesie znaczne szkody budowlane i przyrodnicze w jego okolicy. Z kolei poniżej zapory zmienia się ilość przepływającej wody i szybkość prądu rzeki, co ma negatywny wpływ na ekosystem rzeki, stanowiąc zakłócenie jej naturalnego biegu. Rozpatrując więc wykorzystanie energii wody należy przede wszystkim upewnić się, że nie nastąpi utrata wartości przyrodniczych przekraczająca zdecydowanie korzyści płynące z budowy MEW.

Ponadto nie na każdej rzece można zbudować elektrownię wodną, konieczne są dobre warunki hydrologiczne (odpowiednia ilość wody, dobry spad, dobre warunki do posadowienia elektrowni). Podczas wyboru lokalizacji elektrowni wodnej oprócz przeprowadzenia oceny przyrodniczej pod kątem występowania cennych obszarów należy również uwzględnić kilka innych aspektów takich jak:

- wysokość spadu,
- rodzaj budowli piętrzącej,
- usytuowanie elektrowni względem budowli piętrzącej,
- sposób doprowadzenia i odprowadzenia wody,
- moc elektrowni,
- usytuowanie turbiny względem wody dolnej,
- rodzaj wyposażenia elektrowni (typ turbiny, układ i liczba turbozespołów itp.).

Należy również wziąć pod uwagę rozkład elementów zapewniających prawidłowe funkcjonowanie elektrowni. Należą do nich:

- ujecie wody,
- doprowadzenie wody na turbinę oraz odprowadzenie,
- pomieszczenia dla turbozespołów,
- typy zamknięć i ich lokalizacja (należą do nich zamknięcie główne, awaryjne, remontowe),
- halę maszyn, sterownię, wyposażenie elektryczne,
- pomieszczenia pomocnicze (techniczne, administracyjne, socjalne).

Wpływ na zdrowie i życie ludzi

Realizacja działań zapisanych w projekcie aktualizacji Programu będzie wywierała pozytywny wpływ na zdrowie ludzi. Cele i działania zawarte w projekcie mają na celu uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej. Sukcesywna budowa sieci kanalizacyjnej wpłynie w pozytywny sposób na poprawę stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Realizacja działań zapisanych w Programie wyeliminuje możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska. Ponadto działania zapisane w programie dotyczą racjonalnego gospodarowania wodami. Wykonanie działań przyczyni się do optymalizacji zużycia wody poprzez wprowadzanie zamkniętych obiegów wody w przemyśle i oszczędne korzystanie z wody przez indywidualnych użytkowników.

Podczas realizacji inwestycji związanych z działaniami budowlanymi (budowa i przebudowa dróg, sieci kanalizacyjnej i wodociągowej itd.) mogą wystąpić krótkotrwałe oddziaływanie negatywne, które ustąpią po zrealizowaniu przedsięwzięcia. Aby w jak największym stopniu ograniczyć możliwość wystąpienia oddziaływania negatywnego, należy odpowiednio wcześniej poinformować mieszkańców o terminie realizacji przedsięwzięcia oraz o prognozowanych uciążliwościach. Prace budowlane powinny być prowadzone według obowiązujących przepisów prawa budowlanego oraz zasad BHP.

Przewiduje się krótkoterminowe negatywne oddziaływanie hałasu na mieszkańców gminy podczas realizacji zadań związanych z rozbudową infrastruktury. Emisja hałasu związana będzie głównie z realizacją działań inwestycyjnych. Podczas realizacji tych działań hałas będzie oddziaływał na najbliższą zabudowę. Ponadto wykonanie wszystkich zaplanowanych działań związanych z rozbudową ciągów komunikacyjnych może przyczynić się do zwiększenia ruchu pojazdów, co w konsekwencji spowoduje zwiększenie emisji hałasu komunikacyjnego. W ramach planowanych działań uwzględniono zadania związane z ograniczeniem uciążliwości akustycznej dla mieszkańców, np. ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach występowania szczególnych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców (szczególnie w okolicach takich budynków jak: szpitale, szkoły, przedszkola, internaty, domy opieki społecznej itp.) poprzez: budowę ekranów akustycznych, tworzenie pasów zieleni przy głównych trasach komunikacyjnych, zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków. Działania związane z ochroną środowiska akustycznego będą realizowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 Nr 0, poz. 112). Na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz terenach mieszkaniowo – usługowych obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku. Tereny wymagające ochrony akustycznej należy wyznaczać w odpowiedniej odległości od obiektów stanowiących źródło hałasu gwarantującego zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu (poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania szlaków komunikacyjnych lub innych obiektów) lub w odległości mniejszej przy zastosowaniu skutecznych środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych ograniczających emisję hałasu na terenach chronionych akustycznie co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

Wpływ na dobra materialne i zabytki

Zgodnie z przeprowadzoną analizą prognozuje się, iż realizacja założeń aktualizacji Programu nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na obiekty objęte ochroną konserwatorską oraz dobra materialne. Prognozuje się natomiast pozytywny wpływ na dobra materialne oraz zabytki, co związane będzie bezpośrednio z realizacją zadań związanych z zapewnieniem wysokiej jakości powietrza oraz prowadzeniem działań promocyjnych na rzecz odnawialnych źródeł energii. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza przyczyni się do zmniejszenia niszczenia fasad budynków, w tym także objętych ochroną konserwatorską. Zadania wyznaczone w programie mają charakter pośredni, długoterminowy, krótkoterminowy i pozytywny.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą realizacja proponowanych działań zapisanych w programie nie będzie wywierała znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, gdyż w większości przypadków wpłynie pozytywnie na jakość poszczególnych komponentów przyrodniczych. Negatywne krótkookresowe oddziaływania mogą być spowodowane realizacją działań związanych z wszystkimi pracami budowlanymi. Ponadto realizacja działań zaproponowanych w projekcie pozwoli na dostosowanie do polskich oraz unijnych przepisów.

Przewidywaną ocenę znaczących oddziaływań, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono w tabeli 4.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Tabela 4. Przewidywana ocena znaczących oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
PRIORYTET I: OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI											
Ograniczenie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów o najlepszej przydatności rolniczej	+ P D	+ P D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D
Przeciwdziałanie procesom degradacji gleb	+ P D	+ P D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D
Utrzymanie, odbudowa i modernizacja systemów melioracyjnych	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D
Racjonalne nawożenie gleby i stosowanie środków ochrony roślin	+ P D	+ P D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D
Wprowadzanie zieleni na tereny użytkowane rolniczo	+ P D	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D
Wdrażanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej	+ P D	+ P D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D
Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem	+ P D	+ P D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Rozwój rolnictwa ekologicznego	+ P D	+ P D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D
Doskonalenie gospodarki odpadami (selektywna zbiórka odpadów, gminny punkt odbioru odpadów niebezpiecznych)	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
PIORYTET II: OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH											
Poprawa różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarze gminy	+ P D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
Budowa przejść dla zwierząt drobnych pod modernizowanymi drogami	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D
Ochrona walorów obszarów chronionego krajobrazu	+ B D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	0	0
Przeciwdziałanie wypalaniu traw	+ P D	+ B D	+ B D	+ B D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
Zakup sadzonek celem nasadzeń zadrzewień śródpolnych	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
PRIORYTET III: OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO											
Modernizacja systemów grzewczych z tradycyjnych na przyjazne środowisku	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D
Modernizacja zaplecza socjalnego oraz wykonanie instalacji CO, montaż pieca gazowego dwufunkcyjnego w remizie OSP w Łabowej	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D
Inwentaryzacja zakładów wprowadzających emisję złowonną	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D
Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ B S - K C	+ P S - K C	+ B S - K C	0	0	0
Rozbudowa i modernizacja sieci energetycznej	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ B S - K C	+ P S - K C	+ B S - K C	0	0	0
Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii (m.in. małe elektrownie, kolektory solarne, biomasa)	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Poprawa efektywności energetycznej budynków instytucji publicznych	+ P D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	0	0	0
Zakup lamp solarnych	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ B K	+ P K	+ B K	+ P K	+ P K	+ P K
Modernizacja i rozbudowa gminnego układu dróg – zgodnie z opracowanym programem inwestycyjnym dla dróg gminnych	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P D	+ P D
Rozbudowa ciągów komunikacyjnych, przeznaczonych dla pieszych i rowerzystów	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P D	+ P D
PRIORYTET IV: OCHRONA WÓD											
Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Składziste, Maciejowa, Krzyżówka, Nowa Wieś	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
Przebudowa rury kanalizacyjnej w miejscowości Maciejowa	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D
Zmniejszenie zanieczyszczenia rzeki Dunajec i jej dopływów poprzez budowę kanalizacji sanitarnej we wsiach Łabowa i Jarabina	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D
Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Feleczyn	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D
Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Łabowiec	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Wykonanie projektu oraz budowa sieci kanalizacyjnej w pozostałych miejscowościach na terenie Gminy Łabowa z wyłączeniem miejscowości Uhryń	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D
Remonty i modernizacja sieci kanalizacyjnej	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D
Usuwanie awarii na sieci kanalizacyjnej	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D
Budowa płyt obornikowych i zbiorników na gnojowicę	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D - K C	+ P D - K C	+ B D	+ P D	+ P D
Zwiększenie dostępności mieszkańców gminy w zakresie komunalnego oczyszczania ścieków	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie	+	+	+	+	+	+	+	+			
	B	B	B	B	B	P	B	P			
	D	D	D	D	D	D	D	D	+	+	+
	-	-	-	-	-	-	-	-	B	P	P
	K	K	K	K	K	K	K	K	D	D	D
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
Zapewnienie zrzutu ścieków w sposób zgodny z pozwoleniem wodno-prawnym	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	P	P	P	P	B	P	P	P	P	P	P
	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Wykonanie inwestycji awaryjnego ujęcia wody pitnej w miejscowości Nowa Wieś	+	+	+	+	+	+	+	+			
	B	B	B	B	B	P	B	P			
	D	D	D	D	D	D	D	D	+	+	+
	-	-	-	-	-	-	-	-	B	P	P
	K	K	K	K	K	K	K	K	D	D	D
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
Remonty i modernizacja sieci wodociągowych w Gminie Łabowa	+	+	+	+	+	+	+	+			
	B	B	B	B	B	P	B	P			
	D	D	D	D	D	D	D	D	+	+	+
	-	-	-	-	-	-	-	-	B	P	P
	K	K	K	K	K	K	K	K	D	D	D
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C
Usuwanie awarii na sieci wodociągowej	+	+	+	+	+	+	+	+			
	B	B	B	B	B	P	B	P			
	D	D	D	D	D	D	D	D	+	+	+
	-	-	-	-	-	-	-	-	B	P	P
	K	K	K	K	K	K	K	K	D	D	D
C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Zapewnienie należytej jakości wody	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
PRIORYTET V: OCHRONA PRZED DZIAŁANIEM POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO											
Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym wniosków z raportów o oddziaływaniu stacji elektroenergetycznych i linii wysokiego napięcia	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	0	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	0	0
Wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania wokół urządzeń elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych emitujących szkodliwe promieniowanie elektromagnetyczne	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	0	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	0	0
Uwzględnianie ochrony zdrowia ludzi i ochrony krajobrazu przy ustalaniu przebiegu linii wysokiego napięcia	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	0	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	0	0
PRIORYTET VI: OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI											

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Bezpieczne dla ludzi i środowiska lokalizowanie inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
Współdziałanie z władzami powiatu w celu przygotowania tymczasowego miejsca składowania substancji niebezpiecznych pochodzących ze zdarzeń awaryjnych w ruchu komunikacyjnym	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
Współdziałanie w zakresie kontroli przewozu substancji niebezpiecznych	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
Doskonalenie systemu wczesnego ostrzegania przed gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, planów ewakuacyjnych i ratowniczych	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z powodzią i osuwiskami, w tym regulacja rzek i potoków oraz współpraca z administracją i innymi jednostkami w zakresie budowy kompleksowego systemu ochrony przed powodzią	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
Współpraca na rzecz dokonywania przeglądów i remontów infrastruktury przeciwpowodziowej i wodnej we współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
Rozbudowa i odpowiednie wyposażenie magazynów sprzętu przeciwpowodziowego	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
Doposażenie jednostek OSP w nowe środki transportu oraz sprzęt specjalistyczny	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Oświetlenie uliczne – Zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom dróg gminnych	0	+ P S - K C	+ B S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P S - K C	+ P D	+ P D
PRIORYTET VII: EDUKACJA EKOLOGICZNA											
Podejmowanie działań celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, w tym m.in. promocja racjonalnego zużycia wody, odpowiedniej gospodarki odpadami, gospodarki ściekowej	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K
Inicjowanie, wspieranie i współpraca z organizacjami ekologicznymi	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K
Prowadzenie działań promocyjnych na rzecz wdrażania technologii opartej na odnawialnych źródłach energii (OZE)	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K
Inicjowanie działań w zakresie rozwoju agroturystyki	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K	+ P K
PRIORYTET VIII: OCHRONA LASÓW											
Ochrona lasów i zadrzewień na terenach dolin rzek	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	0	0
Ochrona tras migracyjnych zwierząt	+ P D	+ B D	+ B D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	0	0

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Główne kierunki działań	Element środowiska										
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie i zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Wprowadzenie zalesień i zadrzewień na tereny zagrożone erozją	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ B D	+ P D	+ P D	0	0

B – działanie spowoduje oddziaływanie **bezpośrednie** na dany element środowiska,

P – działanie spowoduje oddziaływanie **pośrednie** na dany element środowiska,

W – działanie spowoduje oddziaływanie **wtórne** na dany element środowiska,

Sk – działanie spowoduje oddziaływanie **skumulowane** na dany element środowiska,

K – działanie spowoduje oddziaływanie **krótkoterminowe** na dany element środowiska,

Ś – działanie spowoduje oddziaływanie **średnioterminowe** na dany element środowiska,

D – działanie spowoduje oddziaływanie **długoterminowe** na dany element środowiska,

S – działanie spowoduje oddziaływanie **stałe** na dany element środowiska,

C – działanie spowoduje oddziaływanie **chwilowe** na dany element środowiska,

+ wpływ pozytywny,

- wpływ negatywny,

0 brak wpływu.

5.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Analizując aktualny stan środowiska przyrodniczego można zdefiniować podstawowe problemy, które mogą wpływać na środowisko przyrodnicze. Niedostatecznie rozbudowana infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowe, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów oraz na obszarach rekreacji, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej, usytuowanych w sąsiedztwie zbiorników wodnych stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego.

Ponadto niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych i naturalnych (np. gnojowica), a także środków ochrony roślin (obecnie w ilościach malejących), niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach może stanowić znaczące zagrożenie dla środowiska glebowego. Ponadto potencjalnym problemem środowiskowym jest także niszczenie siedlisk przez ich zamianę na tereny zamieszkałe, drogi itp., pożary lasów, wypalanie traw, rozwój przemysłu – powodującego pogorszenie się ogólnego stanu środowiska, rosnąca liczba inwestycji w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo, a także budowa ciągów komunikacyjnych przebiegających przez ekosystemy leśne, które stanowią barierę dla przemieszczania się zwierzęcy.

5.3. Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisem metod dokonania oceny prowadzącej do takiego wyboru

Realizacja działań przedstawionych w projekcie w horyzoncie długoterminowym ma doprowadzić do znaczącej poprawy ogólnego stanu komponentów środowiska przyrodniczego gminy. Warunkiem osiągnięcia tej poprawy jest zachowanie określonych terminów realizacji przyjętych zadań, dostępność środków finansowych oraz współdziałanie ze strony mieszkańców i przedsiębiorców. Szczególny nacisk należy położyć na szeroko rozumianą edukację ekologiczną mieszkańców w zakresie zagrożeń środowiskowych.

Wpływ podejmowanych działań na środowisko zależy przede wszystkim od umiejscowienia tak zwanych obszarów wrażliwych w miejscu realizacji inwestycji. W związku z tym, przed realizacją nowych przedsięwzięć trzeba pomyśleć nad wariantami alternatywnymi, w celu wybrania tego, który w najmniejszym stopniu może negatywnie wpływać na środowisko. Przeanalizować można warianty lokalizacyjne, konstrukcyjne, technologiczne oraz organizacyjne.

W przypadku działań zaproponowanych w projekcie, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

5.4. Metody i działania minimalizujące negatywne skutki realizacji ustaleń w opracowanym dokumencie

Przeprowadzona analiza obecnego stanu środowiska przyrodniczego Gminy Łabowa pozwala stwierdzić, iż jest on dobry. W przedmiotowym projekcie zaproponowano szereg działań mających pozytywnie wpłynąć na poprawę środowiska przyrodniczego. Negatywne krótkookresowe oddziaływania mogą być spowodowane realizacją działań związanych z wszystkimi pracami budowlanymi.

Negatywne oddziaływania planowanych inwestycji na środowisko można ograniczyć do poziomu racjonalnego poprzez prawidłowe prowadzenie prac projektowych, co związane jest głównie z odpowiednim doбором lokalizacji danej inwestycji. Skala wywołanych przekształceń środowiska może w dużym stopniu zależeć od lokalnych uwarunkowań. Prawidłowy projekt

winien uwzględniać potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji.

Dokonując ogólnej charakterystyki działań mogących ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływania założeń aktualizacji programu ochrony środowiska można wyróżnić:

- ❖ dostosowanie terminów realizacji inwestycji do terminów rozrodu zwierząt,
- ❖ stosowanie odpowiednich technologii, materiałów oraz rozwiązań konstrukcyjnych,
- ❖ w trakcie realizacji planowanych działań należy w sposób prawidłowy technicznie zabezpieczyć sprzęt oraz plac budowy, w tym zwłaszcza tam gdzie realizowana inwestycja może stykać się ze szczególnie wrażliwymi ekosystemami na zmiany warunków siedliskowych.

Negatywne oddziaływania mogą być spowodowane realizacją działań związanych z budową ciągów komunikacyjnych. Przy realizacji infrastruktury transportu drogowego należy uwzględnić ich lokalizację, ponieważ ich eksploatacja nie może stwarzać zagrożenia dla trwałości ekosystemów przyrodniczych oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi, jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu (np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, odpowiednia geometria łuków). Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych.

W niektórych przypadkach należy zmienić lokalizację planowanej inwestycji. Ostateczną metodą minimalizacji negatywnych skutków na środowisko jest zrezygnowanie z realizacji planowanej inwestycji. Rezygnacja z realizacji działań jest równoznaczna z brakiem rozwiązania ważnych problemów mogących także wywierać negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze.

5.5. Analiza skutków realizacji celów i działań zawartych w projekcie aktualizacji oraz częstotliwość przeprowadzania analizy

Realizacja działań przedstawionych w projekcie pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021” wymaga monitorowania oraz szybkiej realizacji w przypadku pojawienia się rozbieżności między planowanymi rezultatami a stanem osiągniętym w rzeczywistości. Opracowany projekt programu charakteryzuje zasady oceny oraz monitorowania realizacji zapisów dokumentu. W ramach zaproponowanych priorytetów przedstawiono określone wskaźniki, które pomogą określić stopień realizacji poszczególnych celów operacyjnych i działań. Każdemu wskaźnikowi przypisano także źródło otrzymania danych do weryfikacji, co w znaczny sposób ułatwi ich pozyskanie. Wskaźniki monitorowania realizacji projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska zostały przedstawione w tabeli 5.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Tabela 5. Wskaźniki monitorowania realizacji Programu Ochrony Środowiska

Wskaźniki	Jednostka miary	Lata		Źródło informacji o wskaźnikach
		2014	2016	
PRIORYTET 1: OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI				
Udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych	%			Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza
Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych	sztuk			Gmina
Ilość zmieszanych odpadów komunalnych	Mg			Gmina, Przedsiębiorstwa
Ilość selektywnie zebranych odpadów	Mg			Gmina, Przedsiębiorstwa
PRIORYTET 2: OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH				
% powierzchni gminy objęty prawną ochroną przyrody	%			Urząd Wojewódzki
Liczba obszarów Natura 2000	sztuk			Wojewódzki Konserwator Przyrody, RDOŚ
Liczba obszarów chronionego krajobrazu	sztuk			Wojewódzki Konserwator Przyrody, RDOŚ
Liczba pomników przyrody	sztuk			Wojewódzki Konserwator Przyrody, RDOŚ
Liczba Parków Krajobrazowych	sztuk			Wojewódzki Konserwator Przyrody, RDOŚ
PRIORYTET 3: OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO				
Udział energii ze źródeł odnawialnych	%			WIOŚ, Urząd Statystyczny
Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów objętych sprawozdawczością GUS	Mg			WIOŚ, Urząd Statystyczny
Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów objętych sprawozdawczością GUS (bez CO ₂)	Mg			WIOŚ, Urząd Statystyczny
Długość wyremontowanych, zmodernizowanych odcinków dróg	km			Gmina, Powiat, ZDP
Ilość odbiorców gazu podłączonych do sieci	sztuk			Urząd Statystyczny
PRIORYTET 4: OCHRONA WÓD				

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁABOWA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2021**

Jakość cieków wodnych, udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej)	% udziału w ogólnej ilości punktów pomiarowych (na terenie gminy)			WIOŚ
Jakość wód podziemnych, udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości (klasa Ia i Ib)	% udziału w ogólnej ilości punktów monitoringu (na terenie gminy)			WIOŚ
Długość czynnej sieci wodociągowej	km			Gmina
Procent mieszkańców objętych siecią wodociągową	% ogółu ludności			Gmina
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km			Gmina
Procent mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną	% ogółu ludności			Gmina
Liczba zbiorników bezodpływowych	sztuk			Gmina
Liczba przydomowych oczyszczalni	sztuk			Gmina
PRIORYTET 5: OCHRONA PRZED DZIAŁANIEM POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO				
Ilość terenów na których odnotowano przekroczenia dopuszczalnych pól elektromagnetycznych	ha			WIOŚ
PRIORYTET 6: OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI				
Ilość zdarzeń o znamionach poważnych awarii	sztuk			WIOŚ
PRIORYTET 7: EDUKACJA EKOLOGICZNA				
Liczba projektów zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska	sztuk			Gmina
Ilość przeprowadzonych akcji edukacyjnych	sztuk			Gmina
PRIORYTET 8: OCHRONA LASÓW				
Procent lesistości w gminie	%			Gmina, RDLP

Źródło: Opracowanie własne

Przyjęte w aktualizacji programu wskaźniki monitorowania są bardzo rozbudowane i nie wymagają uzupełnienia. Pozwoli to na przeprowadzenie bardzo dokładnej oceny efektywności realizacji programu, będąc jednocześnie dobrym punktem wyjścia do analizy i opracowania raportu z wykonania programu. W celu ułatwienia zbierania poszczególnych danych i informacji, przy każdym wskaźniku powinno być podane źródło informacji.

Ocena realizacji postanowień programu na podstawie wyznaczonych wskaźników będzie dokonywana co dwa lata, zgodnie z art. 51 ust. pkt. C ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235). Monitorowanie systemu wdrażania programu ułatwi podejmowanie słusznych decyzji oraz wprowadzanie określonych działań korygujących, które będą ukierunkowane na właściwe zarządzanie i realizację działań mających zapewnić odpowiedni stan środowiska przyrodniczego.

VI. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obowiązek oszacowania transgranicznego oddziaływania Programu Ochrony Środowiska wynika z zapisów Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r., Nr 96, poz. 1110).

Jako oddziaływanie transgraniczne „określa się” jakiegokolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony; przy czym "oddziaływanie" oznacza jakiegokolwiek skutek planowanej działalności dla środowiska z uwzględnieniem: zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, flory, fauny, gleby, powietrza, wody, klimatu, krajobrazu i pomników historii lub innych budowli albo wzajemnych oddziaływań między tymi czynnikami; obejmuje ono również skutki dla dziedzictwa kultury lub dla warunków społeczno-gospodarczych spowodowane zmianami tych czynników.

W pierwszej kolejności uwaga powinna być zwrócona na inwestycje i działalność zlokalizowaną blisko granic międzynarodowych, a także bardziej odległe, które mogą powodować powstawanie znaczących oddziaływań transgranicznych daleko od miejsca zlokalizowania inwestycji.

W Konwencji podano katalog rodzajów działalności podlegających ocenie pod kątem transgranicznego oddziaływania. Zaprezentowane działania do realizacji w programie mają charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie, które może wystąpić będzie miało charakter lokalny. Na etapie przygotowywania prognozy stwierdzono, iż realizacja przedsięwzięć zapisanych w projekcie nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, które może objąć terytorium innych Państw.

VII. STRESZCZNIJE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa została przeprowadzona w celu określenia wpływu na środowisko założonych w nim celów i działań zarówno krótko i długoterminowych. Podstawę prawną opracowania prognozy stanowi Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2013 poz. 1235).

W prognozie przeanalizowano zakres, zawartość i cele przedstawione w projekcie i określono, że są one zgodne z wojewódzkimi, krajowymi i międzynarodowymi dokumentami związanymi z ochroną środowiska. Szczegółowo porównano zgodność celów i działań projektu programu z Polityką Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 oraz Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Małopolskiego. Dodatkowo działania zapisane w przedmiotowym dokumencie porównano z dokumentem powiatowym, tj. Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowosądeckiego.

W aktualizacji dokonano oceny istniejącego stanu środowiska przyrodniczego, a w szczególności stanu powierzchni ziemi oraz gleb, wód powierzchniowych oraz podziemnych, powietrza atmosferycznego, przyrody i różnorodności biologicznej, klimatu akustycznego oraz stanu środowiska pod względem poziomów pól elektromagnetycznych.

Wskazane w opracowaniu działania zmierzają do: racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalnych), ochrony powietrza (zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów), ochrony przed hałasem (zminimalizowanie możliwości wystąpienia ponadnormatywnego hałasu), ochrony wód (zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, właściwa gospodarka wodno-ściekowa), ochrony gleb, ochrony zasobów przyrodniczych (zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych) oraz prowadzenia skutecznej akcji edukacyjno-informacyjnej gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

Realizacja projektu pozwoliła wykazać szczegółowe zadania, które mogą oddziaływać na środowisko przyrodnicze gminy. Do takich oddziaływań można zaliczyć przede wszystkim realizację działań inwestycyjnych: rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej czy modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych. Ponadto w dokumencie przedstawiono wpływ założeń aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na poszczególne komponenty środowiska, tj. różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. W projekcie pokazano także, iż realizacja działań przedstawionych w aktualizacji programu jest niezbędna do ogólnej poprawy jakości środowiska przyrodniczego. W celu zrealizowania wytyczonych celów należy podjąć współpracę pomiędzy jednostkami odpowiedzialnymi za poszczególne elementy systemu, zachować terminowość realizacji określonych inwestycji, a także podnieść poziom świadomości ekologicznej mieszkańców, którzy aktywnie będą uczestniczyć podczas realizowania konkretnych założeń projektu.

VIII. SPIS TABEL

Tabela 1. Ocena zgodności celów zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa” z Polityką Ekologiczną Państwa	28
Tabela 2. Ocena zgodności celów zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łabowa	31
Tabela 3. Natężenie ruchu na drodze krajowej Nr 75.....	41
Tabela 4. Przewidywana ocena znaczących oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska.....	62
Tabela 5. Wskaźniki monitorowania realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	77

IX. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Łabowa na tle form ochrony przyrody	51
Rysunek 2. Regiony helioenergetyczne Polski	58